

MANUEL CORTÉS CASTAÑEDA



OGLINDA CELUILALT
ANTOLOGIE POETICĂ

Coperta: Anca Pintilie

Pe coperta I: Raúl Castañeda, *Jocuri de copii*

Copyright © Manuel Cortés Castañeda, 2006

© Rodica Grigore, pentru prezenta ediție

Descrierea CIP.....

Director: Mircea Trifu

Fondator: dr. T.A. Codreanu

Redactor șef: Irina Petraș

Tehnoredactare computerizată: Czégely Erika

Tiparul executat la Casa Cărții de Știință
400129 Cluj-Napoca; B-dul Eroilor nr. 6-8
Tel./ fax: 0264-431920

www.casacartii.ro; e-mail: editura@casacartii.ro

MANUEL CORTÉS CASTAÑEDA

OGLINDA CELUILALT

ANTOLOGIE POETICĂ

Selecția versurilor, traducere și prefață :

RODICA GRIGORE

Casa Cărții de Știință
Cluj-Napoca, 2006

PREFAȚĂ

Portret al poetului în oglinzi paralele

“A continua să scriu este singurul lucru care mă susține în mod fundamental în viață. De ce? Nu știu. E o necesitate enigmatică pe care nici măcar nu mai încerc s-o înțeleg până la capăt. Îmi trăiesc, așadar, zilele în felul acesta și, cu toate că uneori nu e prea ușor și nici nu-mi aduce o foarte mare mângâiere, acum nu mai pot face nimic în privința asta...”

(Manuel Cortés Castañeda)

Nu este niciodată ușor să vorbești despre un poet care vine din lumea creatorilor latino-americani. Pe de o parte, pentru că, la urma urmei, poezia trebuie să vorbească ea însăși, iar pe de alta deoarece sunt cunoscute vitalitatea și expresivitatea cu adevărat remarcabile aduse în lirica secolului XX de marii poeți hispani, dintre aceștia fiind suficient să amintim doar câteva nume cum sunt cele ale lui César Vallejo, Pablo Neruda, Alfonso Reyes, Gabriela Mistral sau Jorge Luis Borges. Din păcate, însă, cunoștințele cititorului român în ceea ce privește poezia acestui continent, unul cu adevărat “mirabil”, trebuie să recunoaștem, dacă e să ne gândim doar la minunea uneia și aceleiași limbi, spaniola, în care creatorii din peste douăzeci de țări gândesc și se exprimă, se opresc, în cele mai numeroase cazuri, cam la aceste exemple.

În acest context, prezenta selecție din versurile lui Manuel Cortés Castañeda, cele pe care cititorul român le are, acum, în față, pentru prima oară sub forma unui volum, sunt menite a deschide o ușă, sau poate, mai bine zis un soi de metaforică și poetică fereastră către această parte de lume. Poate mai ales pentru că unul dintre cele mai recente volume ale sale, *Aperitive*, apărut de curând, în anul 2004, în Mexic este tradus, aici, aproape integral. Celelalte cărți de poezie pe care le-a publicat până acum, *Note marginale* (Spania, 1990), *Lipirea anunțurilor interzise* (Spania, 1991), *Cuția cu nedreptăți* (Chile, 1995), *Oglinda celuilalt* (Franța-Columbia, 1997-1998), *Clic* (Mexic, 2005), *Delicte minore* (Columbia, 2006), la fel ca și poemele care i-au fost incluse în antologii, de exemplu *Drum paralel* (Spania, 1993), *Călătorii din arcă* (Argentina, 1994) sau *Unde sălășluiește dragostea* (Argentina, 1997) n-au făcut decât să contureze drumul pe care poetul a ales să-l urmeze în lirică. Un drum cu totul aparte, trebuie s-o spunem de la bun început. Pentru că, în cadrul liricii latino-americane, cea care întotdeauna a pus accentul pe exprimarea temporalității, reușind chiar să transforme uneori această temă poetică într-o adevărată obsesie, cu toate bunele și relele care decurg de aici, Manuel Cortés reușește să aducă, deodată, un suflu nou. Mai cu seamă în *Aperitive*. Aproape în toate poemele care compun acest volum avem de-a face cu o voce poetică ridicată la rangul de etalon fundamental al lumii și lucrurilor din jur care dialoghează – sau vrea cu disperare să dialogheze – în permanență cu o alta, pe care o presimte, uneori aproape, iar alteori departe – nu doar în spațiu, ci și în timp: Celălalt. Desigur, ideea ca și imaginea sunt preluate din cartea anterioară, *Oglinda celuilalt*. Diferă doar realizarea ei poetică. Pentru că acum Celălalt, cel care anterior fusese descoperit doar în oglindă, este găsit chiar în interiorul eului poetic, ca într-un soi de rafinat joc poetic accesibil inițiaților, printr-o succesiune de imagini ale oglinzii sinelui ca unică

reflectare posibilă a unor realități alternative. În plus, Manuel Cortés, bun cunoscător al poeziei moderne și nu numai, nu ezită să-și structureze universul liric în așa fel încât viața cotidiană a cititorului să fie inclusă parca printre liniile de rezistență ale altor spații poetice consacrate, iar trimiterile evidente la cele ale lui Konstantinos Kavafis sau Fernando Pessoa sunt, poate, cele mai la îndemână exemple. Nu ca un recurs la farsa postmodernă, ci dimpotrivă, ca legitimare a unei tradiții – în sensul în care un alt mare creator latino-american, Octavio Paz, folosește acest termen – mereu esențială pentru poetul de față, cel care nu ezită nici o clipă să și-o asume pe deplin. Dar și s-o provoace în unele din punctele sale esențiale. Poate tocmai de aceea, *Aperitive* reprezintă, la un anumit nivel al interpretării, o “ficțiune” aparte (à la Borges, desigur, dar poetică...), în care viziunea asupra obiectelor lirice nu e niciodată așa cum se presupune că ar trebui să fie după o prea previzibilă aproximare, ci așa cum numai creatorul, ca unic stăpânitor al domeniului său, hotărăște. Și tot de aceea, demersul lui Manuel Cortés Castañeda are mari sorti de izbândă, pentru că, la finalul lecturii, după atâtea reflecții și atâtea tentative mereu reluate de descoperire sau de redescoperire a Celuilalt, cititorul însuși, privindu-se în această atât de originală oglindă poetică poate sfârși prin a se întreba cine (mai) e cu adevărat.

Iar dacă apropierea de Borges este inevitabilă, mai ales dacă avem în vedere și unul dintre eseurile lui Manuel Cortés Castañeda, de asemenea inclus în acest volum, vom mai risca încă una. Aceea de Julio Cortázar, mai cu seamă în ceea ce privește efectul de lectură pe care poemele sale îl au asupra cititorului (neinocent, desigur). Nu doar că acesta rămâne pentru mult timp fascinat de insectele adesea prezente ca metafore centrale mai ales în poemele din *Aperitive*, ci și pentru că straniețatea lor – fie că e vorba de fluturi sau de vreun miriapod din specia

celor cu “o sută de picioare” – începe să se insinueze, încetul cu încetul, în chiar sufletul cititorului, ajungând, în cele din urmă, să fie singura imagine în care acesta își mai poate găsi sau recunoaște identitatea. Cu alte cuvinte, *a fi altfel* nu înseamnă, în lirica lui Manuel Cortés, altceva decât a fi capabil de a-l recunoaște pe *Celălalt* – de lângă tine, sau, de ce nu, chiar *din* tine. Tocmai de aceea, poetul înregistrează frecvent momentele de graniță: “la căderea serii”, “în zori”, “sub lumina asfințitului”. Toate acestea dobândesc, dintr-o dată, un dublu statut, fiind văzute pe de o parte ca momente cotidiene, iar pe de alta fiind raportate la universul exterior în ansamblu, evident, privit la nivel cosmic.

Iar dacă poetul tinde să transforme majoritatea atât de “poeticilor” fluturi romantici în liliesci, asta nu înseamnă că ar avea vreo preferință personală pentru întuneric sau figuri crepusculare, în locul elementelor solare, ci își propune – și, trebuie să recunoaștem, chiar reușește, iar versurile sale stau mărturie în acest sens – să distrugă orice interpretare convențională în ceea ce privește sensul (sau sensurile) ultim(e) ale liricii moderne și, mai ales, să demonstreze că, în lumea atât de grăbită în care trăim, mai e loc (și timp) și pentru poezie...

*

“... La desnudez sólo es posible
A plena luz del día
Cuando todos ya han sido
Convocados a la mesa...”

(Manuel Cortés Castañeda, *Oglinda celuilalt*)

Analizând poezia lui Manuel Cortés, mai cu seamă versurile din volumul *Oglinda celuilalt*, Armando Romero sublinia faptul că “autorul începe o călătorie halucinantă tocmai acolo unde jungla verbală aduce laolaltă și amestecă semnificatul cu semnificantul, iar dacă acele centre de lumină pe care le descoperim înaintea noastră par a deschide o breșă pe unde să ne orientăm printre meandrele nu o dată foarte complicate ale textului, înțelegem imediat că această cheie care pare a ni se oferi pe tavă e în stare numai foarte rar să descuie vreo poartă.” Astfel încât, lirica lui Manuel Cortés se dovedește, în egală măsură, o provocare la adresa cititorului și, mai cu seamă, la aceea a lectorului “leneș” și obișnuit cu convențiile literare consacrate ca atare, pe care acest gen de poezie îl vor contraria la fiecare pagină. Pentru că, iată încă un aspect de care trebuie să ținem seama, din acest univers poetic pare a nu exista cale de întoarcere decât după experiența completă a textelor, atunci când cercul însuși se va închide, iar paginile cărții vor ajunge la cea din urmă. De altfel, autorul spune acest lucru foarte clar, încă din prologul volumului său din 1995, *Cutia cu nedreptăți*: “Idea obsesivă, sau, mai precis, mai mult chiar decât o idee, senzația de bizar în care te poți pierde este aceea de a privi poezia ca pe ceva lipsit de o finalitate practică. Mai exact, ca pe un soi de formă a incapacității de a dura în sensul fizic al termenului.”

La fel vor sta lucrurile și în celelalte volume pe care poetul le-a scris de atunci încoace, inclusiv în *Aperitive*

(2004) sau *Clic* (2005). Toate acestea însă, complicate, o dată în plus, printr-o accentuată atmosferă onirică. Dar să nu ne lăsăm înșelați, pentru că, mai cu seamă în ultimele versuri ale acestui poet, visul pare să se transforme tot mai frecvent în coșmar. Alteori, e greu să vorbești despre visul în sine, așa cum apare el în literatură de la romantism încoace, mai ales în legătură cu unele poeme, pentru că ele par a ține, ca spațiu liric, nu atât de vis, cât mai ales de o obsesie a visului și de o persistență a elementelor onirice, nu doar a atmosferei create de acestea: o călătorie a cărei urmare se dovedește adesea a fi una amară, o coborâre benevolă și pe care autorul și-o asumă pe deplin, nu neapărat într-un Infern dantesc prezentat ca atare, ci mai degrabă într-un soi de fântână fără fund, în care imaginea finală prinsă în textul poetic oferă exact atâta lumină cât și întuneric. În plus, nu o dată, poate mai cu seamă în ultimele poeme, autorul scrie o lirică a unui evident exil interior asumat și el pe deplin, o poezie a incapacității – sau, dacă nu, a dificultății extreme – de comunicare interumană, a singurătății omului într-un univers modern, excesiv tehnicizat.

Că nu e ușor să vorbești despre un poet și cu atât mai puțin despre ultimele sale volume de versuri am spus deja. Așa încât, mai ales pentru că *acest* poet, Manuel Cortés Castañeda, este, deocamdată, mai puțin cunoscut lectorului român, sunt binevenite câteva date biobibliografice, mai cu seamă deoarece creatorul de față provine dintr-un spațiu cultural, apropiat, măcar prin limbă, de cel românesc; iar acesta este cel columbian. Din păcate, și el, mai mult necunoscut cu adevărat în Europa, poate cu câteva excepții care nu fac, în mare parte, decât să confirme această afirmație. Pentru că, în afară de Eduardo Carranza, membrul cel mai de seamă al grupării literare “Piatra și cerul”, afirmată la Bogotá după 1935, odată cu destrămarea avangardismului în această țară, sau de Álvaro Mutis, din opera căruia au fost traduse în

românește, acum câteva decenii, *Poemele lui Maqroll el Gaviero*, nu se cunosc, din poezia acestei țări, cel puțin la noi, în mod real, prea multe. Iar în acest context special, versurile selectate din volumele de versuri ale lui Manuel Cortés sunt menite a demonstra, dincolo de orice posibilă îndoială, că din această parte a lumii și, mai ales, din această parte a continentului latino-american, trebuie să ne așteptăm la surprize. Niciodată mici, evident la nivelul liricii, mai cu seamă pentru că autorul face parte din noua generație poetică, născut fiind în 1956. După studii filologice la Bogotá, Manuel Cortés își va definitiva și susține în Spania, la Universitatea Complutense din Madrid, teza de doctorat referitoare la formele liricii moderne, punând accentul pe opera lui Álvaro Mutis. Actualmente, ține cursuri de literatură și civilizație hispano-americană în Statele Unite ale Americii, la Eastern Kentucky University.

În ceea ce privește direcțiile care au marcat poezia columbiană a ultimelor decenii, trebuie să precizăm că, în anii '80, cel puțin, a făcut carieră un interesant eseu al lui Samuel Jaramillo intitulat *Cinci tendințe în poezia columbiană postnadaistă*, autorul indicând foarte exact chiar din titlu o serie de orientări pe care le considera definitorii pentru acest spațiu cultural. Numai că, încă din acest punct au apărut controversile, cea dintâi fiind legată de însăși existența nadaismului (curentul literar sau, dimpotrivă „curentul” „literar”» despre care mulți au spus că a marcat Columbia anilor '70) și, implicit, a poeziei nadaiste înțeleasă ca un stil liric cu totul nou sau ca existență a unui grup de poeți care să se raporteze la aceleași principii estetice. Când tocmai una dintre valorile recunoscute ale nadaismului constă în faptul că această mișcare – numită, uneori, în mediile culturale columbiene “tendință artistică” – nu a fost una de imitație, cu toate că a coincis, cel puțin din punct de vedere al perioadei de înflorire, cu apogeul Generației Beat din Statele Unite ale

Americii, dar și cu cel al unei alte mișcări artistice sud-americane, „El Techo de la Ballena” din Venezuela. În plus, ar fi greu de demonstrat că nadaismul a fost un curent literar în adevăratul sens al cuvântului, deoarece nu a avut vreun manifest estetic, și nici o coerență artistică sau manifestări asemănătoare celor care caracterizau (și caracterizează) grupările literare omogene. Pe de altă parte, trebuie să mai remarcăm un aspect, și anume că, în afară de reprezentanții mai mult sau mai puțin gălăgioși ai nadaismului, în Columbia au existat și alți poeți valoroși, care, din varii motive, nu au aderat la idealurile – și așa suficient de nebulos formulate – ale amintitei mișcări. De altfel, nu puțini critici latino-americani au și afirmat, deschis, în repetate rânduri, că o mare parte a marii poezii columbiene contemporane nici n-a aparținut nadaismului, ci a apărut cumva în paralel cu acesta, existând chiar un soi de acord al exegeților în ceea ce privește realizările poetice nadaiste, acestea fiind reprezentate mai cu seamă de versurile din deja celebra carte *Poemas de la ofensa* a lui Jaime Jaramillo. Apoi, la sfârșitul anilor '80, Juan Manuel Roca a publicat volumul *Disidencia del limbo*, o antologie poetică cuprinzând nouă autori columbieni, între care Carlos Vásquez, Fernando Rendón, Javier Naranjo, Eduardo Pelaez și Margarita Cardona. Dar aceștia, la fel ca și cei care îi precedaseră, nu constituiau o mișcare, în sensul consacrat al termenului, ci se raportau la o serie de convingeri estetice comune – între acestea mai ales apărarea libertății de expresie și respingerea regulilor și rețetelor poetice prestabilite, subordonându-se, de asemenea, marilor voci lirice latino-americane ale secolului XX, reperate lor esențiale fiind, deloc întâmplător, César Vallejo și Vicente Huidobro.

În acest context, versurile lui Manuel Cortés Castañeda ridică o problemă în plus, deoarece autorul trăiește în Statele Unite ale Americii, alegând, însă, să-și scrie în continuare versurile în limba spaniolă și

raportându-se, cel mai adesea, poate nu neapărat la o tradiție poetică exclusiv columbiană, ci la una mai vastă, incluzând cultura și arta latino-americeană în ansamblu. Nu întâmplător, am ales în acest sens unul dintre eseurile lui Manuel Cortés, semnificativ intitulat *Să scriem în limba maternă ca și cum n-ar fi a noastră*, inclus, de altfel, în addenda volumului de față, tocmai pentru a ilustra, prin propriile sale cuvinte, această atât de discutată – și de disputată, mai cu seamă în spațiul cultural nord-american – problemă a literaturii ultimelor decenii.

Încă de la o primă și oricât de grăbită lectură, versurile lui Manuel Cortés demonstrează un aspect poate mai puțin frecvent în lirica ultimelor decenii, și suficient de straniu, cel puțin la început, pentru cititorul obișnuit cu grilele de lectură impuse mai cu seamă de critica occidentală. Și anume că, practicând un gen de poezie care pe drept cuvânt poate fi numită „alchimică”, după cum criticii hispani au și afirmat nu o dată, poetul se dovedește a fi, de asemenea (și poate tocmai de aceea), și creatorul unui adevărat „obiect metaforic” în cadrul căruia se manifestă mereu o inteligență precisă, însă întotdeauna prin intermediul golurilor determinate de propria sa absență: „cuando no hay huecos es cuando / la posibilidad de caerse en uno / de ellos esta más cerca” („nu există goluri decât atunci când / posibilitatea de a cădea într-unul / din ele e mai aproape”), după cum se și exprimă de altfel, cu o exactitate uluitoare, poetul însuși. Poemul devine, astfel, un straniu obiect senzual, dar cumva *in absentia* deoarece, excelent cunoscător el însuși al poeziei moderne și al celei de dinaintea acesteia, Manuel Cortés pare a afirma, la tot pasul, că lirica este alimentată – trebuie să fie – de pasagere raze de lumină pe care autorul însuși le întinde în calea cititorilor săi atenți la nuanțe, tocmai pentru a orienta, cel puțin parțial, lectura. Așa se întâmplă, de exemplu, într-un poem din volumul *Aperitive, Imagine inversată*, unde trimiterea este foarte

clară, având în vedere universul poetic al lui Kavafis. Și, mai presus de toate acestea, se găsește imaginea obsesivă a oglinzii, care dă, de altfel, și titlul volumului din 1997, *Oglinda celuilalt*. Considerate de Jorge Luis Borges, într-o celebră „ficțiune” a sa drept monstruoase, oglinzile devin indispensabile în poezia lui Manuel Cortés. Nu doar pentru simbolurile consacrate pe care le poartă și care le-au și fost, de altfel, atașate de-a lungul secolelor, ci mai ales pentru că ele reprezintă, acum și aici, o nouă provocare la adresa cititorului, deoarece poemele acestui autor nu lasă timp pentru repaos, dimpotrivă, ele aleg să-și bântuie lectorul chiar și după încheierea actului lecturii, asemenea unei oglinzi obsesive în care îl vor sili, în cele din urmă, să-și contemple propriul chip. Pe care cine știe dacă și-l va mai putea recunoaște... Căci, în prealabil, oglinzile din spațiul poetic au avut grijă să devoreze totul, de la chipul celui care citește și până la cele mai ascunse obsesii ale sale. Tocmai de aceea, la sfârșitul lecturii, după atâtea reflecții și tentative mereu reluate de descoperire sau de redescoperire a Celuilalt, cititorul însuși, privindu-se în această atât de originală oglindă poetică, poate sfârși chiar prin a nu fi sigur dacă mai e în stare să se recunoască pe sine. Pentru că acum, Celălalt, cel descoperit anterior numai în oglindă, rezumându-se, așadar, la statutul de realitate reflectată, este găsit chiar în interiorul actului poetic, ca într-un foarte rafinat joc poetic accesibil inițiaților, printr-o succesiune de imagini ale oglinzii sinelui ca unică reflecție posibilă a unei realități alternative. Iar dovada supremă, altfel spus versurile ca atare, se află acum în fața cititorilor români, cărora, cel puțin parțial, le va fi mai ușor să-și reprezinte simbolică hartă poeziei de limbă spaniolă din ultimele decenii.

RODICA GRIGORE
Sibiu, august 2006

Chestiuni minime: în chip de prolog

Eul poetic din poemele mele e un eu “pesimist”: un eu non-eu. Adică, un eu depersonalizat sau lipsit de veleități personale și fără a avea nici un sprijin de tip esențial. Un soi de îndoială cu multiple fațete care se deplasează fără nici un fel de viziuni predeterminate într-un câmp de forță care, de multe ori, se percepe pe ea însăși ca pe o negare a oricărei forțe. De aici ideea aproape obsesivă sau, mai mult chiar decât o simplă idee, senzația de ciudățenie, de uimire și de pierdere, precum și tendința de a privi poezia ca pe ceva lipsit de finalitate. Ca pe una dintre formele cele mai pure de izolare sau de părăsire, sau de neaplecare spre posesiune, sau de incapacitate de a dăinui, oricare ar fi tonalitatea sau nuanța ce definește această dăinuire.

Acest eu “de subzistență” nu este, sub nici o formă, un început, un punct de plecare bine definit și caracterizat clar și unitar până la capăt. Orice încercare de apropiere de el ar trebui să se facă în mod fundamental prin sustragere. Căci tocmai lipsa de intenție sau de scop este ceea ce caracterizează acest eu fără subiect. Conștiința aspectelor celor mai mici văzute ca forță moleculară. Ecuația ei de teamă și de hibernare prelungită; prisosința capcanelor sale. Aceasta ar avea viabilitate, chiar dacă vorbim despre spațiul pe care îl ocupă poemul chiar și în ceea ce privește secvența temporală. Afirmare – fără vreo urmă de îndoială – a unei geometrii nesigure, câtă vreme

multiplicarea traseelor poate conduce, de asemenea, într-o fundătură. Iar nomadismul poate fi și el tot o capcană a timpului. Fără să fie vorba, din acest simplu motiv, și de o capcană fatală.

Touși, acestea toate nu sunt menite nici a înșela și nici, cu atât mai puțin, a accentua vreun nume sau vreo identitate prin generozitate extremă sau prin capacitatea de desprindere de lucruri. Se poate trăi și cu camera goală, dar ceea ce rămâne, în ciuda tuturor vicisitudinilor, nu face întotdeauna față nevoilor exprese sau, dacă face, o face cu greu. Să zicem că avem de-a face cu un fel de poartă viscerală care dă spre un câmp deschis. Cu o mână pusă pe umărul pe care nu încercăm să-l recunoaștem. Cu un cuțit care nu stă bine în suportul sau în tocul lui. Astfel că tot ceea ce ține de domeniul poetic nu e decât o rămășiță întârziată, străină de legea proporțiilor, o plecare definitivă și fără pregătiri, o iubită demult pierdută care ne urmează pe un alt drum; uneori fără vreo încărcătură de “afecțiune” semnificativă, fără identitate, care apare și dispare dintr-o nevoie de dezechilibru, sau dintr-un simplu impuls greu de explicat, poate asemenea respirației, sau chiar dintr-o cădere pe gânduri. Pentru a spune adevărul până la capăt, acest eu poetic, multiplicat sau redus până la unul singur, nu e decât rezultatul unui proces de lectură / scriitură pe care, probabil, nu-l vom putea depăși niciodată: vechea capcană a scândurii care plutește pe ape în urma unui naufragiu. Poate că e vorba, în ultimă instanță, de capacitatea fiecăruia de a continua să căutăm un loc potrivit pentru propria oglindă făcută țândări. Sau de o nouă oglindă, în apele căreia ne-am putea elibera de toate culpele, sau în care ne-am putea spăla păcatele. În sfârșit, important e să-i dăm voie eului să supraviețuiască doar ca o punte atemporală între diferite realități ce eșuează, dacă e adevărat că nu există nici o unealtă potrivită pentru a tăia parâmele dintr-o singură lovitură. Acțiune lipsită de orice sens, căci în

oricare naufragiu se găsește totdeauna acel cineva (sau altcineva) gata să încerce să ajungă pe linia de plutire prin orice mijloace. Atunci, eul poetic nu e decât un punct de sprijin, masca unui al treilea factor, ca să zicem așa, o succesiune arbitrară de pietre aruncate în apă și care ne permite să trecem cât mai repede posibil la o altă secvență de realități (sau irealități?) abia cunoscute. Fără a lua seama la vechiul viciu al noilor teritorii sau la ochiul magic al autosuficienței.

Pentru a nu mai face alte ocolișuri, să ne apropiem de o concluzie, oricât ar putea ea să pară de trasă de păr. Asemenea unui salt mortal fără de vreun impuls exterior. De o neîndemânare bine proporționată: cei care au urechi de auzit, să audă, dar orice eu poetic nu e decât vechiul viciu de a amenința, ca ultimă soluție. Este cel din urmă ordin al unei armate în retragere. Vârful de atac ce se întoarce pe câmpul de luptă. O fotografie ascunsă în portofel... iar pentru cei ce trag concluzii pripite e cazul să spunem că nu e vorba, sub nici o formă, de recunoașterea pierderii progresive a forței și nici de forța însăși privită ca o pierdere. Opozițiile nu servesc la nimic. Cu atât mai puțin e vorba aici de depersonalizare înțeleasă ca proces autocontemplativ ce merge spre recuperarea libertății văzută ca totalitate sau ca frustrare. Asta niciodată. Nimeni nu împarte pâinea doar de dragul de a face acest lucru. Vanitate a vanităților: a încerca să prinzi măștile singurătății prin tot felul de schițe și ciorne mai spontane sau mai elaborate, asta cu atât mai puțin. Problema de fond se reduce la simpla necesitate de a ne așeza din nou unul în fața celuilalt înaintea unei porți larg deschise. Astfel, întreaga ecuație ar avea ca rezultat final suma tuturor zerourilor.

Manuel CORTÉS CASTAÑEDA
(Vol. *Cutia cu nedreptăți*, Chile, 1995)

Vol. *Note marginale* (1990)

Farmece

Pentru Raúl Cortés

În urma oglinzilor
am văzut copacii
întinzându-și crengile
desfăcându-și vârfurile
și înghițind hrana păsărilor.
Și am văzut păsările
lungindu-și gâtul
culegând florile
și prinzând albinele.
Pasărea colibri
cea dintâi lampă a luminii,
regina stupului,
urăște copacii.
Se odihnește în ei doar
pentru a se naște
sau pentru a muri.

Suflete

Pasăre
capul tău plutește pe o tulpină
iar în mijlocul vârtejului o floare
scuturându-și flăcările
în tăcerea îndrăgostiților...

o pădure de piatră
deșteaptă privirile
iar la trezirea rănilor
insectele și umbrele
își amestecă piruetele
și toate rămășițele în aer...

abandonată în arbori
tăcerea își contemplă propriile urme
în vânt și se destramă
în indiferența frunzelor
ce cad în apă...

dacă plăcerea se ridică
din adâncul ochilor tăi
deschide-ți larg brațele și linge-le rănilor
pentru ca pasărea de foc
să nu-și mai dorească să incendieze dimineața
dintr-o singură mișcare...

hai înapoi în vârful picioarelor
și adună toate flăcările pe care le-ai lăsat
la marginea zidului...

Oraș (I)

Doarme sub pernă
locuit de un zgomot de lumini
ce cad deasupra unei porți închise...

ciocul de metal păstrat cu grijă învelit într-un ziar
- un melc de asfalt dezbrăcat -

acolo unde un greier halucinat
pleacă și vine pe aceleași urme iar și iar...

cineva ascultă ciocanul de cristal
care lovește muzica picătură cu picătură
și se teme să nu murdărească de sânge
cearșafurile...

deodată unul dintre pui deschide
ciocul și ne trezim
în adâncul transparenței sale...

nerușinați,

niște pantaloni salvați dintr-un incendiu...

Oraș (II)

Un cuvânt se sfâșie într-o insulă de lumină...
un pumnal e bătut pe o nicovală de apă

arbori dincolo de ochi
fructe mucegăite
inimi depozitate unele peste altele
flori oxidate
niște gazele de cărbune înfășurate ca în giulgii
păscând printre clădiri...

el, cel cu dinți de lună
și piept de aluminiu
din pernă
țâșnind apa
căutând căldura coapselor

aproape inocent...

Cibernetică

În mijlocul străzii
furnica

- mașină perfectă -

își ridică brațele
căutând un copac
unde să găsească
cel mai mic
divizor
comun
al unei frunze

Dincolo de tăcere

Pentru Cecilia Romero

Îmi e de ajuns tăcerea
sânilor tăi
ca să închid ochii
și să sting stelele.
Mi-e de ajuns sudoarea
mâinilor tale
ca să mă cufund
în mare.
Mi-e de ajuns o umbră
întârziată
în ochii tăi
și
o îngândurare furișată
pe fruntea ta.

Ascunde-mă sub brațele tale,
copacule,
dă-mi să beau sângele meu
din ochii tăi.
Vas din înaltul nopții
cuvânt ascuns în oase.

Vol. *Lipirea anunțurilor interzisă* (1991)

Lipirea anunțurilor interzisă

După o treaptă nu găsim întotdeauna
o alta.
Încă vreo câțiva centimetri și
miracolul atinge proporții
inevitabile.
Fiul se agață cu dinții și unghiile
de pânțelele mamei
până în ultima clipă.
Viermele ascuns adânc într-un mugure află secretele
celui din urmă cuvânt
cu mult înainte de a fi orbit de lumină.
Orbul explorează întinderile luminii
cu nasul câinelui său iar
la ultima cotitură a drumului
cineva încearcă să găsească, pipăind cu degetele,
încă o treaptă, dincolo
de cea de pe urmă.
Dar nu asta contează.
Suprafața e prima treaptă
a unei scări
care ne înspăimântă.

Teatralitate

Pentru Debra Pelto

Teama se risipește în fiecare dimineață surprinsă
de lumina ochilor și
mă întreb oare în ce mare secretă ia naștere
strălucirea.
Noaptea nu are început și nici sfârșit.
Trupul e atât de vulnerabil... la fel ca oricare
alt trup
în vremuri de restricte ori de belșug
și îl abandonezi în revărsarea armatelor
ce semnalează în fiecă clipă locul exact al morții.
Nimic și nimeni nu se trezește din somn.
Nici măcar o singură privire în oglinzi.
Cuțitele se multiplică până când ajung să se afle
pretutindeni iar
animalul își înghite lacrimile.
Sunt clipe când ne e frică
de arma
pe care o păstrăm cu atâta grijă
câteodată
sau din ziua când ne naștem.

Alterități

E cineva aici, tot mai aproape, la orice oră șlefuit
mereu, cu mâini delicate, toate obiectele zilei. Într-un colț,
în plină lumină, explozia rapidă a unei umbre își
înghesuie rămășițele în privirile sufletului. Încă o secundă
și imaginea dispare în clipa țărurilor. Piatra își
construiește propriile limite în fundul obscurității, acolo
unde misterul se unește cu lucrurile cele mai simple ale

zilei: e ceasul insectelor reunite în stigmatul viselor de la
ora celei din urmă plecări.

O mireasmă neașteptată a remușcărilor, presimțită
parcă prin fereastră, durează cât plăcerea unui țânțar sătul
de sânge. Ochiul sufletelor se reproduce fără nici un chef
în gaura cheii, o mână apare și dispare în înflorirea
strigătului, un mănunchi de oase își pierde suflul cel de pe
urmă în locurile interzise ale grădinii...

Acolo,

Gingiile și-au pierdut dinții unul după altul, părul
crește asemenea unei peste în ubicuitatea lucrurilor fără
stăpân, un cer dens atârână de vârful unui deget asemenea
unui animal dăunător tare însetat iar călăul mângâie lama
securii așa cum o femeie însărcinată își mângâie pântecul
în fiecare dimineață...

În curând cineva se va așeza la masă ca să
mănânce... în curând cineva o să mă strige cu numele
său... e un copil părăsit în pragul ușii... în curând...

Ferestre

Dacă moartea va veni și mă va lua prin surprindere
ca atunci când eram copil, fără ca măcar să-mi pună o
mână pe umăr, vreau ca asta să se întâmple lângă
fereastră...

Lângă fereastră am visat de mii de ori că mama m-a
născut sub lumina lunii care intra în valuri pe fereastră...

De la fereastră am văzut pentru prima oară stolurile
de păsări care-și părăseau pentru totdeauna pământul

natal... de la fereastră nimeni nu se mai întoarce... doar necunoscuții se mai opresc câte o clipă sub câte o fereastră...

Aici, la fereastră am citit cea dintâi carte și am înțeles că durerea calcă ușor pe deasupra spinilor... mi-am mușcat buzele lângă o fereastră...

În seara aceea, o pasăre își rătăcise drumul sau destinul: a dat ocol de câteva ori trupului său asemenea unui condamnat la moarte și, făcând o ultimă efortare, a descoperit în adâncul privirilor sale lumina lumânării care ardea la fereastră...

Deschizând și închizând ochii încă o dată, trupul său, de neatins prin fereastră, a îngenunchat pe podeaua camerei...

Părea o mână de femeie abandonată voluptuos pe o masă de lângă o fereastră...

De la fereastră, necunoscutul nu știe nimic despre casă... nimeni nu așteaptă la fereastră... când ploaia se întepete, un copil, ca din întâmplare, ia de jos o piatră și sparge cristalele ferestrei...

Pornografie

Rănilor s-au mai deschis o dată...
n-au folosit la nimic înaltele ziduri ale vegherii și
nici albul de neatins și delicios al copacilor din
fiecare seară...
cel din urmă paznic zace înjunghiat în râu și
un necunoscut înfige un steag în punctul cel mai înalt
al unui deal...

a trecut mult timp de atunci...
dintr-o dată, cineva care te așteaptă dincolo de pietre
te strigă pe nume...
dimineața își sfășie veșmintele pe țărnițele
visului
iar fluturii se satură de sânge înainte de a se avânta
pe tărâmul nopții...

dar asta nu-i tot...
înapoia crustelor ce se întăresc rapid în fuga
delirului
fiii se pregătesc pentru o nouă zi...
în oraș clopotele bat de înmormântare
pereții mânjiți de sânge
două animale însetate se caută pe băjbăite
în golul inimii lor...

Parcul copiilor

Eliberat în ochii morții
așteaptă copilul să iasă seara afară
ca să prindă fluturi...

acolo îndrăgostiții fideli promisiunilor lor
se pierd în secretele cârnii
iar noaptea te surprinde culegând pietatea
dintr-un copac sau altul...

Te-ai pierdut într-unul
din țărnițele necunoscute iar fluturii sunt acum singura
lumină a ochilor tăi...

în tăcere, înainte ca valurile să-ți acopere
buzele
unul după altul fluturii se risipesc, luându-și zborul
din mâinile tale

noaptea muiată în sânge
din golul privirii tale...

atunci dimineața irumpe
ca și cum ar fi în fața unei săli pline, într-o seară de
spectacol,

și din când în când te întorci acasă
ca întotdeauna
cu mâinile de culoarea fluturilor
de noapte...

Corp la corp

Neliniștea de a fi rămas aici
pentru totdeauna
roade până-n adâncul inimii
asemenea unei viziuni lipsite de ochi...

casa era mare iar spiridușii
își abandonau veșmintele
acolo unde delictul
se multiplica la orice oră...

doi sau trei pași mai încolo
în vastele teritorii ale visului...
corp la corp înghiți
cele din urmă monede

dai înapoi cum poți, ajungând chiar până
la a atinge cu mâinile teama vegetală...

agonia strălucește ca jăraticul
aproape nevăzut dedesubtul cenușii...
șipătul are nevoie de o viziune în oglinzi

Tragi de funie și poți chiar te trezești
foarte aproape de inimă...

Vol. *Drum paralel* (1993)

Noua academie

un porc bătrân, intrigat de acel obiect luminos care se oglindea, la căderea serii, în apele neliniștite ale mlaștinii, începu să simtă mâncărimea cunoașterii.

sfătuit de niște înțelepți, ajunse la concluzia că problema era una complicată și se îndepărtă de zgomotul lumii, căutând adăpost pe vârful unui munte.

acolo, după ce trecu prin tot felul de probe, își dădu seama că și pentru el exista un mod de a privi spre înălțimi.

în ziua când acest secret îi fu revelat, se așeză încă din zori la intrarea peșterii cu ochii larg deschiși, asemenea unor lacuri întinse și liniștite.

cu puțin înainte de căderea serii, pasărea ce-l însoțise de atâta timp se apropie pe furiș de el și-i scoase ochii.

Masa de operație

e seară și se întunecă

ziua e un strigăt de lumină
un chip beat
o femeie atacată în vreun colț neștiut

câinii salivează din belșug
limbi
limbi fără de ochi

în mlaștini
cineva își șterge mâinile de lună

umbrelele abia de mai rezistă la
defilarea de umbre
pipăirile îndrăgostiților
paralizia tăcerii

s-a oprit ploaia

ochii salivează din belșug
vântul se strecoară pe limbă
e același gust de sânge al
celor care nu se mai întorc

niște pași ușori
îngerul căzut al înserării

dintr-o dată

pisicile cad de pe acoperiș pe aceeași
masă chirurgicală

medicii salivează din belșug

Utopică

era secretul său cel mai intim

când se dezbrăca
nici ei nu i-ar fi venit
ideea
să vorbească despre eternitate

își dorea doar ca acea

CRĂPĂTURĂ

atât de bine ascunsă
să se desfacă încet
până când va ajunge să întindă o punte
între două țărături

apoi totul s-ar fi transformat
într-un joc de copii

seara la întoarcerea
acasă
ar fi evitat cu orice preț
să o ia pe același drum

puntea nu-i mai aparținea

Poziție incomodă

Pentru Janet Foley

lucruri pe care vântul le lustruiește în
canalele zorilor.
apa se precipită în susurul ei invizibil.
muzica deschide toate ușile și scoate o
mână tremurândă în înserare.
lovitura înceată a limbii rămâne doar
în vis.
gongul electric al insectelor eșuat
în membrane.
clătinatul monoton al cârligelor la
suprafața zborului.

lucruri fără de presimțirea zilelor
în bernă, ca într-un sac, fără obișnuita petrecere,
în mână, în balta de sânge,
fără de minimul strigăt dezlănțuit în azurul
sulfuric, lucruri.

apa depășește ritmul corăbiilor pe care le
aduce și apoi revarsă valurile. Liniștită, urmează cursul
degetelor care se defloarează, pozițiile
apărate de inamici, cumpănirea beată
a aerului
ce se desface încet asemenea unei logodnice.

acolo lucrurile n-au stăpân. ochiul le e atât de
orb
asemenea unui pahar cu apă care a potolit setea.

Mistică

Azi L-am văzut încă o dată
Și nu mai am
nici urmă de îndoială

era aici ca
o vietate oarecare
cu capul afundat
până la gât
fără nici o rușine
căutând poate
o bucată de pâine
în coșul de gunoi

era o zi de sărbătoare

m-am apropiat în vârful picioarelor
ca să-L surprind cu
mâinile în același loc

când I-am ajuns
în spate
S-a întors fără frică
m-a privit doar o clipă
în ochi
în vreme ce-și ascundea
prada
sub cămașă

și se îndepărtă fără a spune vreun cuvânt
dând din COADĂ

Făcut în casă

lumina dintr-un act de credință se oprește asupra sfinxului
ce doarme la poarta condamnaților.

(acumulare de contraste, minimă distilare
a mustului)

în ochii sfinxului condamnații
adunându-și forțele
își cufundă vâslele în privirea pisicii
ce veghează până și cea mai mică scăpărare a luminii.

plugul stăpânește doar pentru o clipă tărâmul apelor
barca naufragiază în fiece zori de zi

condamnații înșiși construiesc eșafodul
pe dibuite

sub lumina abia perceptibilă
a privirii pisicii care visează la rămășițele sfinxului.

(combinație ireproșabilă a lucrurilor inutilizabile
susținere babelică a delirului)

pisica doarme liniștită străină de această
lume în vreme ce ultimul dintre condamnați
trage ușa pentru a intra în scenă.

Mișcarea zero

pentru a încheia acest ciclu mă așez
pe vine la umbra recifului.
mulți trebuie să aștepte vreme îndelungată.
cum în acest caz se intră pe ușa
de ieșire și se iese tot pe ușa de
ieșire n-a fost nevoie să se ia nici o altă
hotărâre.
fapt care aduce cu sine unele slăbiciuni evidente și pentru
modul în care te interesezi de viața celorlalți.
e deja ceasul când acceptăm, ca întotdeauna,
că am trăit pe vine.
doar că de data asta e o poziție
destul de comodă la umbra recifului.
printr-o deducție foarte simplă
nici un recif nu-și păstrează prea adesea pentru mult
timp umbra. acesta e un lucru atât de sigur încât
aici cea mai bună soluție ar fi doar tăcerea.
apa se retrage luând și ea cum poate ceea
ce nu-i aparține. trebuie să aștepti
clipa definitivă. alții ar spune justă
sau exactă. pe vine așadar așteptăm
cu ochii închiși ca valul să ni se spargă

de pleoape. ca umbra să se stingă.
ca drumul să se șteargă. ca apele să
sece.
ca un altul să vină din nou ca să se odihnească liniștit la
umbra recifului.

Vol. *Antologie poetică* (1993)

Ulei pe pânză

în picioare
fără nici un pic de sânge
în embrion
Mondrian trage ultima sa linie
iar sufletul se estompează
în propriile sale placent

Rețetă culinară

Acolo asemenea unei bărci fără parâme
în coeficientul drojdiei
scufundat în adâncul valurilor
și sperietoarea de ciori ce sângerează
fără vreun strop de lumină.

Marfă

Mâna, delicată și sublimă, asemenea pâinii abia
scoase din cuptor. Mâna se risipește ca o drojdie care își
multiplică fiecare cât pornind de la zero, iar dinlăuntrul
figurinei de lut ceva ce seamănă cu bătăitul unei muște
rătăcește prin propria sa constelație și o umple cu sânge...
o mână întinsă băjbâind în căutarea drumului în jurul
zimților respirației și al metaforei sale.

Vasul de cristal

De o mie și una de ori am încercat, uneori orbește, să ajung până în adâncurile peșterii fără vreun câine care să-mi călăuzească pașii... condus doar de mâna propriei mele umbre am băjbăit în căutarea ultimelor urme ale visului... moneda ce avea să fie bătută e și ea falsă, așa cum sunt toate monedele... în adâncurile peșterii creatura lipsită de apărare a murit pe neașteptate cu mult înainte ca ochii săi să fie în stare să distingă conturul exact al spaimei.

Hai, grăbește-te !

Cu ce lipsă de prudență și cu ce indiferență trecea strada micul animal ... Pentru o clipă, Ahile, ca și cum atunci s-ar fi trezit dintr-un somn lung, se opri, întoarse capul și-l privi cu coada ochiului ca și cum chiar în acel moment ar fi simțit pentru întâia oară mila și uimirea. Mersul său era, într-un fel, lipsit de expresie, atât de greu sesizabil, încât, într-o altă formă, clipa aceea părea a fi pierdut controlul asupra propriei intimități. Ar fi putut să fie un șobolan de casă sau cine știe ce mamifer știrb rătăcit, sau doar umbra unei umbre ce-și urmărește propria umbră... Acum nu-mi mai aduc aminte exact dacă strada era cea care trecea strada sau dacă micul animal se strecura pe sub pat sau pe după ușă încolțit de cele de pe urmă sclipiri ale spaimei. Cert e că s-a întors doar pentru o clipă ca să-mi asculte vorbele de încurajare, ca și cum și el s-ar fi trezit tot atunci dintr-un somn greu, și chiar în momentul acela mașina dădu colțul iar ochii săi îi întâlneau pe ai mei și clic-ul precis al mașinii în tic-tac-ul umbrei iar ochii mei orbi sub pat și ușa mânăjită de sânge și Ahile încă strâmbând din nas și așa mai departe...

Levitație

(acest poem este dedicat)

În splendoarea țărmurilor
care se unesc asemenea unei povești de
demult
a trupului și a sângelui
corpurile se predau de partea aceasta
și de celalaltă parte a visului
fără vreo țintă...
picioarele împletite în mirajul
unui apendice care se risipește
ca un pumn de nisip scurs printre degete
și ochii goi în tăcerea,
oglinzii
care se golește și ea asemenea unui sac spart
în punctul zero
al labirintului

Șah

Mutările bune nu garantează întotdeauna și un rezultat favorabil. Așteptarea până la epuizare poate strica aluatul și punctul în care dospește el. Acesta se ridică cu speranța că scena va fi luminată deodată în toată splendoarea sa și apoi, când suntem pe punctul de a trece strada, ceva iese brusc din raza noastră vizuală iar toate sistemele noastre de proprietate privată se prăbușesc cât ai zice pește. Numai o singură dată trebuie să punem inelul în degetul miresei. Pe urmă ea va lua asupra sa sarcina de a găsi pantoful care i se potrivește, fără să mai fie nevoie să ne cheltuim și ultimul bănuț, cel pe care ni l-am atârnat la gât

pentru zile negre... O mutare proastă este aproape întotdeauna una bună atunci când, din întâmplare, ne-am restabilit respirația regulată și inversul ei...

Vol. Jurnal de bord (1996)

Paradis ?...

Cu totul cheltuit, sufletul se golește pe sine însuși pe stânci
pentru a se ridica asemenea unei izbucniri a cărnii,
pregătit din nou pentru rana sângerândă,
pentru ochiul spionând pe gaura cheii
pentru prăpastia zorilor unde balsamurile trădării
își încetinesc ritmurile.

Pasărea își digeră sistemul migrator
în orga unei constelații lipsite de stele
iar în depărtare
corabia celei din urmă Crucificări
tremură și ne intră în toate gândurile
asemenea unei fecioare în anticamera unirii fizice
însăpăimântată de sânge și lumină

În adâncul unui beci
ușile se cufundă parcă în comă
pentru a rămâne mereu în limbul
unde carnea încă își mai ține degetele în gură
iar sedimentele vegherii aderă și ele ca niște
lipitori la teorema infidelității
care se depărtează de noi asemenea paraziților la căldură
prin împrejurimile întortocheate ale portului

... Iar marea a căzut în genunchi
alături de trupul tău expus tuturor privirilor
acolo unde moartea ne înmânează inevitabil

ultimul său embrion...
Și pe neașteptate, o dată cu țipătul absurd al pescărușilor
sufletul de dedesubtul hârtiei
captiv între degetele tale
devorează în tăcere,
în tăcerea unui alt ochi
propria ta porție de mare.

Iar oglinda atârnă, țăndări, pe cel mai înalt catarg.

Vol. *Oglinda celuilalt* (1997)

Invitați de ultimă oră

Pentru Caty Plaz

Câmpul nesfârșit din privirile tale
e o adevărată sărbătoare a fluturilor
zburând pe deasupra unei flori milenare

vântul își desface brațele gata
să-ți urmeze pașii în pridvorul
care izvorăște ca un râu sacru
din pietre

animalele se despart pe neașteptate
în vasta emisferă a strigătului
pentru a face încă o spărtură în
pereții muți ai înserării

totul încape în pumnul mâinii tale
și fără îndoială
umbra-ți încă te
urmează capricioasă -
câinele tău și micile tale plăceri.

își ia zborul cât mai curând posibil
umbra
se va duce după mirosul câinilor
exact în mijlocul furtunilor

iar tu pe neașteptate

vei cădea în sunetul cel mai subtil al paharului
care se varsă în jurul tău

I.

Lovituri abia simțite lângă revărsarea
tăcută a nopții. pumnale pe care o rază rătăcită de lună
ni le arată în vis. urme pe care nisipul
le înghite fără o cât de mică poftă.
frunze, mitraliere, limbi întinse pe o frânghie veche,
picături de apă pe care acum
nu le mai așteaptă nimeni
de cealaltă parte a străzii iar pe perete
un cui mic unde atârna cheile
casei

II.

O masă în mijlocul camerei eliberate de orice alte
piedici sau obiecte. o masă cu totul
aranjată, fără vreo zgârietură, fără o singură literă
eșuată în apele lipsite de mare.
o masă, un câmp deschis, un obstacol în drum,
o palmă fără chip, o comedie fără actori
acolo unde mor țărnițele.
o masă, o mână dedesubtul alteia, un
refugiu
în aer liber, fără vreo poartă de intrare și
fără vreo poartă de ieșire, o masă lipsită de
ciripitul păsărilor ce vin ca să moară

înăuntrul unui ochi
o masă, fără lovitura seacă a toporului
care încă se mai aude în pădure
o masă, fără flacăra calmă a unei lumânări
în care limpezimea deplină și-a construit ea însăși
mormintele

o masă în mijlocul străzii fără nici unul
dintre scaunele necesare pentru a începe ceremonia
(Pagini pierdute)

Un tremur neașteptat al mâinii, un tremur
abia perceptibil și, deodată, totul
s-a închis.
În minimul naufragiu mai plutesc doar
lucrurile cele mai lipsite de importanță, fără stăpân, fără
de nume,

fără gură

deodată

o singură privire și suprafața se mărește
asemenea unei pânze, fără zi, fără noapte,
fără ochiul ce scrutează adâncul altui ochi,
fără maternitatea care să se adăpostească în
cenușa mării

totul închis, pe dinăuntru, pe dinafară.
nici măcar o singură rană.
țipătul logodnicei eșuat într-un punct mort.
foamea decapitată dintr-o singură înghițitură.
nici chip, nici resturi.

dinăuntru, dinafară
până și zbaterea sângelui

mut

asemenea unei săgeți înaintând către țintă
(Mama fără de mormânt)

În splendoarea agoniei sale
floarea își pune masca și
intră în comedia
fantasmelor și a porților care
se împuținează la ceasul

fiului risipitor.

Insecta, deja la limita
golicionii, intră în limb
jucând un rol care nu i se potrivește
până când un alt actor intră
în scenă

și se trezește în agonie.

După aceea mai rămâne să plutească
în apetitul spectatorilor doar
zgomotul sec al broaștei ce sare
din înălțime până în adâncul

fântâni goale.

(Ultima marionetă)

Orb

După ce a râvnit la sânii săi goi
asemenea unei divinități nesățioase și risipitoare,
micuța cheie care s-a furișat deîndată
din vis s-a rupt în broască

acum nu ne mai rămâne altă salvare decât să ne transformăm
în prizonierii ei până când un om de treabă
va îndrăzni să vâre cheia în broască din partea cealaltă

Note de subsol (afiș)

Problema era cum de se depozitase săpun până și
în cele mai neverosimile locuri din casă. Se prevestește
și se visează și se savurează un miros de curățenie fără
precedent în

codul penal. sunt de toate felurile : garantate
pentru cele mai rafinate întrebuințări, mărite sau micșorate
până la esența pură pentru a se evita reacțiile adverse de
ultim moment;

apetisante și sangvine ca o femeie (însărcinată);
zemoase și dulci asemenea sexului unei logodnice;
preconcepute și saturate și mistificate în repaosul nesfârșit
al masei drojdiilor sale sau al ingredientelor ei.

Evident, lucrurile continuă la fel ca la începutul
zilei. nimeni n-a mișcat nici măcar un deget ca să despartă
mielușei de umbră care se tot micșorează și se lungesc
și se umflă (în pene) în oglinzi. Unii, pentru că hainele se
uzează

și se strică tot mai repede. Alții pentru că uită să-și pună

bărbița
la ceasul crucificării. Cert e că și unii și ceilalți
urmăresc monstrul care lasă bureții peste tot, de-a lungul
și de-a latul râului, când, în realitate, tot ceea ce lasă
monstrul în urma sa nu sunt
decât niște simpli saci cu sare.

Ars poetica

Într-o dimineață devreme, o mamă își trimite copilul la
băcănie
să cumpere un săpun. Pe drum, copilul cheltuieste toți
bănuții pe bomboane și alte câteva lucruri de mână a
doua. Mult după
lăsarea întinericului, copilul se întoarce acasă cu o pată de
sânge pe
haina lui cea nouă și cu o jucărie deja stricată într-un
buzunar.
Mama îl dezbracă fără o vorbă și, gol, e
închuiat în camera lui. După aceea, ea stinge toate luminile
din
casă.

Zero

Nu-ți mai rămâne altă soluție
decât să-ți petreci tot restul
zilelor
menținând aprins și viu în tăcere
focul
inexistent al cazanelor.
în noaptea asta

Vei viola în sfârșit secretul
și vei pleca abandonându-ți
trupul
asemenea trenulețului electric al
unui
copil
ce nu mai dorește decât să plece
să plece
să plece și să nu ajungă niciodată

Miriapodul "o sută de picioare"

Într-o zi mi s-a întâmplat să adorm pur și simplu la umbra
unui copac.
Urmărit de presimțiri și mut ca un eleșteu fără
apă, m-am trezit pe neașteptate. Am căutat cât am putut
de bine
în adâncul ochilor mei încă prizonieri
printre remușcări după un punct de sprijin, ceva, orice pentru
a evita o descoperire
prea bruscă a motivului real al rușinii. În una din palmele
mele, un
miriapod se oprise pentru o clipă.
Stătea acolo nemișcat și absent, ca un suflet rătăcitor care,
în cele din urmă, a reușit să se întoarcă în propriul trup la
capătul unui lung exil.
L-am ridicat cu mare grijă și i-am numărat cu religiozitate
picioarele,
unul după altul. Spre marea mea mirare, erau numai
nouăzeci și nouă.

Senzualitate

Trupul
contur al originii
far al inocenței
în noapte
lasă să curgă
un cuvânt luminos
sau mâinile
să scrie.
Smulgere din țărână
și
apoi recădere pe brânci
în tăcere.

Cineva a rămas dormind și visând în
adâncul fântânii ca un fluture
împotmolit pe celălalt țărm al

agoniei sale

a rămâne adormit doar câteva clipe
înainte de sfârșit e cifrul secret
al unei comedii în care personajele
încă n-au fost chemate la rampă

tăcut asemenea unei chei care a reușit
să pătrundă până în adâncurile broaștei de la ușa
iar ochii care nu există la porțile
unui răsărit ce se prelungeste în

așteptare

oferindu-și trupul întreg cu nerușinare
paharul și toate resturile sale unui personaj ce
nu și-a dat seama că făcea și el parte

din distribuție

în adâncul fântânii totul ne aparține și
totuși putem doar să ne oferim
mâinile goale pușinilor spectatori care
asistă ca printr-un miracol la prima punere în

scenă

(tatuaj și monolog pentru doi actori)

Viețile sfinților

La granițele vântului, aripile salvate de
înghițirea obiectelor care se adună în cutii

mâna delicată a umbrelor își întinde țarcul în
iarba care moare

orizontul plin cu veverițe ca o plajă fără
de mare care s-a răsturnat în propriile sale rămășițe

zdrențe, pești pe jumătate înghițiți, voci care se sting
dintr-o dată, membrane fragile atinse în intimitatea lor

mici odăi în care participanții revin mereu
la sfatul propriului puls

mandibulele ce nu mai pot, invers, pe vine,

întoarse parcă înspre părțile mai de jos, la suprafață,
punând degetele în creuzetul iubitei, al nărilor,
până la a cădea cu totul în vasul cu apă unde umbrele

îi limitează intimitatea

Piesă fără actori

Ne lasă gura apă iar mintea ne e
un animal speriat așteptând într-un port.
Același port.

Doar atât ne e permis.

Noaptea în șir petrecute în fața unei uși pe care
de-abia o zărim în depărtare.

Acea prezență ce semnalează începutul
încă necunoscut al călătoriei e tot aici.

Venim la orice oră și suntem pregătiți
ca un vapor fără ancore,

ne construim casele în locul
pe care l-am convenit dinainte,
ne ținem rândul la coadă

și ne petrecem toată viața așteptând
pe cineva care să ne găsească numele pe vreuna
din pagini.

Nici o asemănare cu scenariul.

Corabia care se apropie în ritm identic
bătăilor inimilor noastre o ia pe neașteptate
înapoi.

Ne trezim cu mâinile goale pe un țărnam necunoscut
iar acum e un alt trup

ce ne caută trupul, la fel ca întotdeauna.

Dincolo de noi, nici măcar murmurul valurilor.

Memoria e un vas spart
într-un port necunoscut.

Magazinul de obiecte pierdute

Pe aversul unei străluciri oarbe
ca un cristal care nu-și mai cere tributul de
sânge virginitatea regretă și
se pierde ca o grindă într-un ochi

fecioara se dezvirginează în pragul
casei iar procesiunea devine nesfârșită
lângă poarta din spate unde câinii
abia supraviețuiesc metabolismului lor

o mână ne intră în gură ca trimisă de dumnezeu
iar cealaltă de dincolo de găurile
visului se arată dis de dimineață cu
sacul său gol

deasupra cenușii sângele rămâne tot în
comă și deja nici măcar dumnezeu nu ne mai pune să stăm
în genunchi gata să umple din nou
paharul

Puzzle

Un zgomot aproape imperceptibil ca de minuscule
motoare ce se strică în liniștea serii

libelula

își face exercițiile obișnuite și-și pune
coroana de spini încă însetată alături de

prada sa care mai supraviețuiește o sutime de secundă

broasca

se desface în constelația sa în derivă și cade cu saltul său mortal în vârtejul ce separă libelula de insecta care a reușit să-și schimbe traiectoria o clipă în plus în jurul lămpii

pisica

se smulge greu din tăcere ca dintr-o împreunare enormă și se interpune cu ochii săi de sfinx pe traiectoria broaștei care orbește dintr-o dată și se grăbește pe limba sa cu ochii închiși lângă lumina lămpii care deja se stinge

Basho

de-abia își mișcă buzele în vreme ce insecta se adăpostește în cea din urmă notă a propriului său cântec

Suprafete

Chipurile
ce încătușează o umbră
desenează
la suprafața amprentei
ecouri și oscilații ale luminii;
o creangă
se desprinde

din arborele dezgolit.
o viață pe drumul
gazdă doar altora
zvonul clar al unui secret
în palma mâinii
o creangă
se rupe
visez
apa
o gură deschisă
visez

Imaginar

Delicioasă
noaptea își mișcă
etaminele
fluviul
sare pe deasupra
stâncii
un colibri însângerat
își adâncește
evantaiul de lumină
în amintirea
copacului
Delicioasă
noaptea
își cufundă
luna cea nouă
în apă
un urlet
violet
desprinde lămpile
în hol

glasuri
la fereastră
glasuri
doi copii
doi măgăruși
un singur chip

Locuință (3)

...Iar dacă un zeu te iluminează, închide-l cât mai repede
în fața ușii și
rămâi fără de vreun lucru lângă prag complet singur,
însoțit doar de
lumina efemeră a visului tău.

Doar așa vei putea asculta tăcerea păsărilor ce se
dezbracă în propriul lor cântec și zgomotul potolit al
femeilor care se jertfesc la marginea mării.

Și dacă nu ți se întâmplă nimic din toate astea, fă-ți
bagajele și pornește
cât mai curând către Itaca. Și încă ceva : nu uita să-ți iei
și câinele.

Fotograf

S-a întors.
Aripile abia vizibile ale unei libelule
îi erau de-ajuns.
La urma urmei,
orice apă
poate să-i potolească setea.

X.

Era pasionat doar de lenjeria cea mai intimă a
adolescentelor și se dedicase acestei pasiuni cu trup
și suflet. Puteai să-l vezi prin magazine, pierdut în
așteptare, alegând
sau visând și cheltuind peste măsură. Spălătoria din colț
deveni
locul său preferat și își sili mâinile să facă adevărate
minuni. Lua
tot ce putea doar ca să dea înapoi
tocmai la timp, așa încât să poată lua din nou. Casa lui
mirosea a fecioare, șolduri și coapse, precum și a veacuri
întregi
de sunete ușoare. După o vreme, el muri la fel
cum și trăise, cu mâinile goale dar cu visele
intacte. Puținii martori la ultimele lui clipe încă își mai
aduc aminte
că în ziua aceea s-a întunecat la câteva ore după răsăritul
soarelui.

Etajul al șaselea

Să rămâi adormit acolo pe vecie
în vreme ce la ușă totul se prăbușește
sau nimeni nu mai așteaptă nimic.
Nu mai rămâne decât un cifru.
Presimțirile trec indiferente.
La capătul sforii
respirația ușoară a unei umbre.
Deodată liftul se întoarce
pe urmele pașilor săi indiferenți
la delirul clarității.

Zgomotul deja uitat al unei camere
trezește, în liniște,
pe cei din urmă bolnavi.

Antena parabolică

I.

Nu există goluri decât atunci când
posibilitatea de a cădea în unul
din ele este mai mare

V.

visă că trupul său gol era conectat
în mod nelimitat la o mașină infamă
făcută dintr-un material deosebit.

doar valve și cilindri și fire toate consumate
de extazul fântânilor înnebunite.

se ciupi în punctul cel mai complicat al visului.
se trezi și nu mai vru nici măcar să audă de uleiuri,
nici de crăpături umezite și nici măcar
de hainele sale cele mai scumpe.

peste câteva zile își dădu câinele și tot restul
agoniselii pe o mașină de cusut

Magazinul de măști

Și acum când deja am murit și nimeni nu va mai ridica
pe mormântul tău crucea pe care tu ai înălțat-o
pe mormântul viselor tale

trecerea și toate mijlocirile sunt o rădăcină
amară iar în trup doare până și foșnetul
ușor al frunzelor purtate de vânt

cineva se prăbușește sau ceva îi cade iar sufletul însuși
îi eșuează fără ca vreun cristal măcar să zgârie
suprafața visului

apoi

totul nu mai e decât un du-te-vino grăbit
de teamă ca nu cumva să se piardă din nou printre
cearșafurile

cele mai mici ale virginității

sau poate

cineva adună bucățile rămase și
construiește din ele propria sa oglindă

Fe(s)țiș

Teritorii distruse de plăcerile delicate
azi, în această dimineață, întotdeauna.
Nici un loc în care să-ți tragi sufletul.
În penumbră buzele crapă
iar sufletele intră în comă.
Întotdeauna e la fel.
Pahar după pahar
(noi) purtăm această mireasă încarnată
de la un capăt la altul.
Zi după zi o ancoră acoperită de mușchi
se oglindește în ochii noștri

vine fluxul, noaptea își smulge,
cea din urmă petală.
Tragem un scaun ca să ne uităm
ca printre gratii
și pe neașteptate o izbucnire de lumină
smulge ușa și ne lasă
în voia naturii dezlănțuite.

Metamorfoză

Ele.
Două perechi de mâini
înlănțuite
în apropierea luminii
Două răni
de piatră
ce trec fără să-și dea seama
pe lângă visul unei căprioare
două fluvii închise
într-un cerc
Două aripi desfăcute
într-un vestibul
Două roze întunecate
pline de licurici
țesând din ființa lor
mile întregi
și două cuvinte.

O închisoare
cu două ferestre
și o singură lumină.

Vol. *Aperitive* (2004)

Pentru Eve

Apostilă

*Până și timpul zace în genunchi
la picioarele propriei sale opere
așteptând ca un cui să-l scoată pe altul
și ca, măcar acum, o dată pentru totdeauna,
o mână risipitoare să-i ofere sprijinul
azvârlindu-i un grăunte de sare în ochi.*

*Viermele se lipsește de un capăt
pentru a se strânge în celălalt
și astfel, puțin câte puțin, își reface arhitectura
în extremele fricii
deja strivită chiar de el de capetele unui vis
care tot vine și revine in-fraganti.*

*În același fel în care se trezește lumina
până la marginile agoniei
gata să scoată din calapodul încălțării sale
încă un cui.*

Cu mâinile pline

*... Ce mâini vor fi luat din cui
din vreme în vreme cheia
care încă atârnă ca un stigmat*

în cel din urmă rămas dintre pereții casei...!
Oare o altă mână,
După ce s-a terminat plăcerea
mecanismului său, a atârnat-o
doar așa, pur și simplu, pentru ultima dată
în cuiul ce încă
mai rezistă în ușa din dos ?

Faliment

Acum că am pierdut inelul faptului de zi
să măturăm casa imediat și chiar să inventăm
propria noastră rețetă culinară...

Ni se întâmplă mereu, de fiecare dată când inelul ne este
la îndemână, sau de fiecare dată când vreo asemenea
verigă mai înflorește
prin recidivele viselor...

Pe neașteptate
rețeta se risipește la ora miracolului, iar
mătura supraviețuiește în clipa în care pocăitul
întinde mâna și ascunde piatra...

În patru labe (-atunci -)
căutăm inelul în locurile
cele mai neașteptate, fără a ne da seama că deja

- în același deget -

cineva ne atârână un clopoțel ca pentru o pisică.

Film voalat

Praful și-a ridicat mâna de piatră
în gara viselor
iar cirezile de vaci se înclină cu mare respect
fotografiindu-i urma și pedeapsa.

Miroase a dantură falsă prin colțurile
inocenței de la picioarele fetișului,
iar flashul mângălește în contrasensul tăcerii
filmul complet al stigmatului.

Procesiunea înaintează încet, nepăsătoare
printre plantele agățătoare care își proclamă supremația
și chiar în momentul suprem al punctului culminant se
deschide o fereastră
lăsând să cadă în gol ultimele rămășițe de cenușă
ale unui film voalat.

Arhitecturi

I.
Cuvânt după cuvânt, exagerând socoteala,
ne însușim și cea mai neînsemnată monedă
dar cu credința oarbă că o vom pierde pe drum
pentru ca astfel să ne justificăm întoarcerea.

Și o dată ce am eșuat în această încercare
nu mai contează deloc nici socotelile restante
nici cele care așteaptă încă să fie contractate
și cu atât mai puțin socotelile celuilalt...

II.

Iar la capătul călătoriei
după ce broasca țestoasă și-a mai inventat
o dată paradoxul
iepurele încă își mai face socotelile
și totuși nimeni nu se întreabă dacă melcul
e cel ce lasă pe pământ dărele lipicioase sau viceversa.

Comică

Încheiase un pact murdar cu persoana însărcinată cu
incinerarea cadavrelor. Îi plătea un preț derizoriu pentru
rămășițele de cenușă, iar din ele, după un lung proces de
distilări, amestecări și tot felul de încercări, sfârșea prin a
construi niște preafrumoase statui.

Se mai spune și că o făcea doar la cererea expresă a
celor îndoliați, sau pur și simplu fiindcă în mâinile lui se
adunaseră cele din urmă secrete ale clonării...

Cert e că statuile i se adunaseră prin toate colțurile
casei, ca și cum ar fi așteptat ca o mână milostivă să
dărâme, pe neașteptate, ușa.

Mesaj telefonic

Cu mirosul pe deplin ascuțit te-am urmărit printre
cearșafurile
visului și ale urmelor sale și lăsându-mă să cad înlăuntrul
meu
am încercat să-mi adun toate cuvintele, dar după
încercarea asta am rămas doar

cu o ciudată înstrăinare față de de pagina albă și de
reversul ei.

Ai dispărut prin vreun colț al amăgirilor
ca într-un lung proces de distilare
sau, cine știe, poate ca într-o clonare subită...

Doar atât.

Cu trecerea zilelor ai și
micșorat cuvintele ca un soi de neașteptată desprindere,
ca o coborâre de pe cruce
a unei imagini fără stăpân
sau ca o lovitură de pumnal primită prin haină...

și încă ceva :

pașii se adaugă mereu altor pași până când ating cu degetele
mecanismul subtil al capcanelor și din clipa
înaintea căreia cântă cocoșul o altă mână
se substituie oricărei momeli și ne aduce nota de plată.

Tigaia fără mâner

Pentru Annalea

Corpul său făcut doar pentru plăcere și desfătare se
ridică din adâncul visurilor mele în fiecare clipă și
întrupează în clipele somnului saltul mortal ce se
odihnește și apoi se cufundă ca o picătură de nimic care
cade în altă picătură de nimic până pe dosul propriului
său cifru.

Mașinăria se strică în momentul cel mai neașteptat și
fragmentele ei disperate plutesc încă nevătămate prin

noapte căutând un punct de sprijin în umbrela de soare a dorinței care se mai agață și ea din când în când cum poate de mânerul ei.

Din obscuritatea agoniei mâna plăcerii urcă asemenea unei săgeți îndreptate spre țintă, iar fragmentele, ca printr-o artă a magiei, rămân deodată oarbe și mute de spaimă, făcând clic pe golul de carne care le caută.

Sacul spart

De-aș putea să mă pierd pentru totdeauna în tăcerea trupului său gol, după plăcere, atunci nici n-aș mai fi în stare s-o recunosc, iar toată rătăcirea mea n-ar mai valora nimic...

după plăcere nu-mi rămâne decât s-o pierd și pe ea în propria sa rătăcire, asemenea celui care își lasă la urmă în farfurie partea cea mai bună a porției zilnice,

deși pe deplin conștient de faptul că același pofticios dintotdeauna îi va înhăța, ca întotdeauna, desfătarea ultimei înghițituri...

Roman polițist

În urma unui lung proces de recalculări și reduceri, și nu fără a fi lăsat în hol, la intrare, toate bagajele și valizele

acum ne întâlnim față în față unul cu celălalt, la jumătatea podului pe care l-am visat cu atâta râvnă peste malurile unui râu inexistent.

Organigramă

Înclină-te, cum poți, și apucă fructul pe care mâna ce lipsește ți-l aruncă în plină lumină a zilei... faptele lipsesc și ele, sau prisosesc, când fructul care s-a copt printr-un miracol pur și orb în propria sa desfătare își dă drumul să cadă la întâmplare în căturile visului...

prinde-ți mâna cum poți între mâini și apucă această izbucnire de lumină făcută pentru buzele tale și soarbe-o dintr-o singură înghițitură cu ochii închiși, pentru că seva care acum îți potolește setea picură deja asemenea unui delir în extremul neștiut al unei răni o dată în plus deschisă și mută...

între un lucru și altul și ceea ce lipsește nu mai e loc pentru clipa care se proclamă sau pentru aceste paranteze care ne răscumpără... sfoara care fixează cometa cea mică, acum pierdută și reîntemeiată în dezlănțuire, nu se rupe în momentul cel mai puțin așteptat sau în literatură, ci doar renunță la continuitatea unui vis care nu mai e al său...

fructul se desprinde pur și simplu ca o săgeată ce nu a mai recurs la întâlnirea cu ficțiunea sau acțiunea sa, iar mâna care îi răpește plăcerea e doar iluzia umbrei care mai înainte de-a se coace putrezește pe drum...

Trilogia greșită

În baie, cufundat în apa calduță a cedei m-am desfătat deodată ca pe vremea când eram copil... îmi lipsea doar acel dram de rușine care se cere în astfel de cazuri pentru ca visul să se transforme în realitate...

Fără nici o milă o mână m-a abandonat în piață în același cărucior pe care mama îl împingea pe străzi pentru ca lungile ore de veghe să treacă mai ușor... din fericire pentru mine lumea nu mai crede în miracole și singura dovadă a acestor întâmplări este că pantofii mi-au devenit puțin cam mari...

În adâncul trupului gol, într-o izbucnire irepresibilă, am făcut ca valurile să se umfle până sus... mi le-am aranjat cum am putut ca să înaintez cu ele fără să mișc câtuși de puțin talgerele balanței... treaptă de treaptă până când am ajuns și la ultimul dintre vise... iar în zorii zilei mi-am dat seama că apa nu a făcut altceva decât să-mi potolească, pentru moment, setea ...

Screen Saver

Doar sâni
încă neatinși
ai unei fecioare
rotindu-se pe panta
paginilor
care se termină
au fixat deodată
negativul plăcerii.

Concurs literar

M-am molipsit de tot felul de forme în cristalele unei
luminii
insuficiente... nimic, nici o economie a gestului și a virgulei
sale.

Din acestea sunt destule și pentru toate gusturile până la cățul zero extras și la metamorfozele excesive.

Se substituie până la a inspira milă, intime și extrovertite în apendicele lor atât de singular și plin de scânteii.

În extremitățile roții de la fântână, care își diluează fără
jumătăți de

măsură
sistemul în tiparul unei noi clonări,
vocile se ridică la unison cerând încă o minune
de la mașinăria care dintr-o dată pare a-și fi pierdut
controlul

Minime excrescențe care în chiar clipa când sunt privite
crapă ca o piele bolnavă care ne cade, bucați,

și în carnetul de însemnări unde repetiția este completă
divinitatea se frământă pentru orice eventualitate...

... iar în punctul de convergență unde respirația
ne suferă o cădere din pură întâmplare sau printr-un
miracol, virginitatea

aflată încă în anticamera negativului își scoate ochii
și se emasculează.

Fabrica combină reacțiile sale izotope până la
osul glandelor iar cârnații se desprind

din țevile goale în toată splendoarea lor
căutând un loc de onoare în tablou

sau măcar un minim divizor comun în regulile prea puțin
clare
ale digestiei și ale etichetei sale.

Bebelușul lui Rosemary

Într-una din acele seri neobișnuite, cum sunt toate serile care zeifică peste măsură ritualul claustrării, ochiul ce nu se dă înapoi de la obligația de a mă scoate dintr-ale mele mă târî către fereastră gata să-mi arate o dată pentru totdeauna cifrul groazei.

În mijlocul pieței pustii, un cărucior cu un nou născut fusese lăsat singur în tăcerea privirilor, asemenea unei presimțiri de dinainte sau de după crucificare...

Doar câteva secunde mai târziu, și de la fereastră, bebelușul lui Rosemary se uită din adâncul ochilor noștri care nu se mai pot desprinde de acea piață, la căruciorul abandonat.

Despre literatura pură

Nu în piatra pe care o aruncăm
la capătul unui lung proces de distilare
are loc măsurătoarea unui vis fără o exactă
măsură...

Numai în mâna pe care o ascundem acolo unde
visul este luat în serios pentru o clipă
ce încă nu a născocit ceea ce i se potrivește.

Aruncăm piatra doar ca să atragem atenția imprudenților sau
Pur și simplu de dragul literaturii...

Glande mamare

L-am cunoscut într-un bar, asta fără a mai pune la socoteală hârțiile mele, și în clipa următoare mi-a spus că el abandonase întreaga literatură fiindcă se obișnuise mult prea mult cu pietricica din vârful pantofilor și deja nu-i mai ardea de astfel de jocuri de copii.

Acum nici nu mai știu dacă ceea ce scriu sunt propriile mele cuvinte sau doar produsul acestei pietre care nu-mi mai iese din pantofi.

Sigur e însă că unicul lucru care încă mă însoțește începând din acea zi sunt ochii lui continuând să stea acolo, la ușa aceluiși bar, goi, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic...

Spânzuratul

Și pentru a completa povestea despre negativul eternității pe care atâția o manipulează după bunul plac,

la capătul hornurilor, unic martor al amintirii, au fost plasate enorme cantități de ciment.

De asemenea, și în locul diametral opus: asta doar pentru a evita cu orice preț ca paranteza să se închidă.

Zodia Taurului

Iar în marile spații deschise
unde forțele centripete
încă își mai proclamă sfințenia și
călăul cere ca pe ceva obișnuit
parola de la victima sa,

spectacolul seamănă
cu un *coitus interruptus* între un ciclop
și una dintre oile
pe care Ulise a uitat să le sacrifice în sforțarea lui
de a asculta cântecul sirenelor.

Aperitive:

1. O bătrână pare a se face nevăzută într-un colț de stradă, cu o umbrelă stricată în mână, dar înainte se întoarce și ne privește cu ochi de aperitiv.

2. În orașul acesta câinii au dispărut, cu toate că mirosul lor ne înconjoară de prin toate colțurile chiar și în vis... doar zorii pot depune mărturie în acest sens, atunci când pantofii devin obiectivi iar ziua ni se umplu de muște.

3. Pe unul dintre acoperișurile cele mai înalte, unde soarele încă se filtrează nepăsător, o barză anemică își întinde gâtul care o doare, ca și cum ar vrea să imite vârfulurile clopotnițelor... sau, cine e cel care nu vede bine în toată povestea asta?

4. Vara se micșorează asemenea unei iubiri deja înfrânte și împărțite în două. Un pui de porumbel cade din cuibul său și se transformă pe dată într-o grămadă de oase. O turistă germană îl ia de acolo indiferentă și-l strânge la pieptul ei generos.

5. Din animația barurilor care au proliferat peste măsură în acest oraș atât de mort și de îngropat, ajunge la noi doar ecoul aproape imperceptibil al pașilor lui Kavafis care se îndepărtează timizi și nesiguri după ce el și-a potolit poftele trupului; sau pașii care se apropie foarte siguri în căutarea lor.

6. Duchamp mi-a venit și el în minte în această călătorie a umbrelor și a punților cu capetele tăiate. Ca să spunem adevărul până la capăt, funia își dobândește greutatea caracteristică numai la gâtul sau în visul îndrăgostiților. Acum apăsăm întrerupătorul și intrăm în încăperea învecinată unde același closet impecabil ni se înfățișează și se repetă ca un coit imposibil în fața unei oglinzi.

Mare pacoste

Aici doar pe jumătate și înadins, urmărind pe dibuite o umbră ce se proiectează și se fixează pe un perete inexistent.

Soluția enigmei nu e în trăsăturile de penel ce rămân afară din tablou; cu atât mai puțin în acelea care se dublează și se cufundă înaintea ciclului unei noi obsesii.

Tot ceea ce a făcut Mondrian a fost să traseze o linie în tablou și tot așa în mod succesiv și viceversa. Van

Gogh, cu o singură trăsătură de penel, un tablou în tablou deasupra unui alt tablou, fără să fie nevoie să recurgă la strategia infinitului.

Justiție poetică

Niște necunoscuți fără nici un căpătâi au dat, din pură întâmplare, peste un tablou de Van Gogh care acoperea o spărtură a unui coteț de găini dintr-un sătuc de nu știu unde... evident, domnii cu pricina n-au ezitat nici o clipă să-și facă poftele cu nevinovata stăpână a găinilor și i-au mai luat și ouăle...

Soldat ras

La suprafața apelor care se retrag în încăperile oboselii, plutesc resturile unui abecedar care urmează pas cu pas semnele indigestiei sale...

În albia goală se proclamă miracolul sângelui care, picătură cu picătură, topește vraja împietririi și, altă dată, deasupra răni care nu mai sângerează se întorc pașii iubitului după pașii care se apropie pierduți îndărătul pașilor aceluiași vis

o dată urmele s-au pierdut chiar în prag...

Degetul pe rană

Cel derutat se bucură doar o clipă de starea lui de comă și din derută ne rămâne exact numai pâinea necesității...

În multiplul ruinelor sau la umbra lor un altul se pierde după urmele fluturilor și din pantomima lor ne rămâne doar o coroană de spini.

Din alții, sau din altul, nici măcar miracolul.

Copilărire

Plăcerea răni
care nu sângerează,
deși te istovește,
trece și vine din nou
în adâncul tuturor învălmășelilor.

Obiectiv greșit

Pentru Alejandro Palma

După toată agitația, liniștea pare a se fi așternut din nou peste piață ca un hoț care se teme că a lăsat la locul faptei partea cea mai bună a visurilor sale. Cortina ușoară a înserării se pătează pe neașteptate cu plânsul unui copil și după pauzele de dinaintea uimirii, o peliculă de vibrații nedefinite și continue se contractă și se dilată în labirintul translucid al goliciunii... o dată urcată treapta ce ne pune exact în fața zorilor, din nou pe treapta care lipsește, intrarea în scenă se face pe ușa din dos și cu mare

discreție, pentru a evita cu orice preț să fim recunoscuți, sau să recunoaștem pe cine încă nu ne recunoaște deși a fost recunoscut... o dată cu tăcerea își face intrarea și tălăzuirea imperceptibilă a umbrelor care se străduiește și ea din răspuțeri să-și ferească pașii de cristalele deja sparte ale ultimelor licăriri ale după-amiezii... și strania apariție a unei păsări care se apropie de noi pe neașteptate printre resturile ce lipsesc din celălalt capăt al himerei.

Endoscopică

La ceasul când se reflectează asupra problemelor curente, clonarea e deja reversul unui proces care necesită inversul său iar celălalt care ne privește ca și cum ar fi același cu cel pe care noi îl privim face un pas greșit... iar mâna care băjbăie pipăind pentru a recunoaște ceea ce nu-i aparține reușește să recunoască doar ceea ce e al său în algoritmul capetelor care s-au născut unite...

Gemenii se joacă de-a obiectul iubit și doar se confundă în jocul respirației care le oferă mijlocul potrivit fără ca paranteza să-și piardă cumva vreunul din capetele care o (le) unesc...

Cât despre siamezi, totul depinde de partea sau de organul care li s-a pierdut în sinteză, sau de funcția ce lipsește din mecanica algoritmului...

Toți la un loc și cel ce lipsește ar putea face să dispară imaginea ce încă ne observă din oglindă...

Unii pentru că înainte de a semna contractul își schimbă între ei semnătura; alții pentru că îl semnează fără ca măcar să-și fi executat trucul preferat; cei din urmă

pentru că doar cel ce reușește să- l semneze face și socoteala.

Oedip în Segovia

Din nou aceeași momeală așteptând miracolul ochilor care, văzându-i pe ai tăi căzuți, uită de ei și îi se dăruiesc pentru ca tu să ai acces la această adunare și să-ți strigi alături de alții binemeritata pedeapsă... toți trec asemenea unui iluzionist mergând pe apele unui vis fără de umbre și te privesc cu coada ochiului sau printre degete iar oglinda se împiedică în spatele obloanelor și toți se adună cum pot la coadă și o iau de la capăt acolo unde nimic nu e posibil și astfel strâng cercul pentru ca iluzia să se poată materializa. Trebuie spus că are haz să vezi și să depui mărturie că toți și-au dat întâlnire în piața pustie cu niște priviri complet neatente sau avându-și, parcă, ochii în fundul valizelor goale și fiind gata să încheie pe loc, ca dintr-o singură lovitură, respirația lor gură la gură și astfel să traseze o dată pentru totdeauna cercul concentric al metabolismului.

Bază pentru delikte (marfă fragilă)

Deși izolat într-o singurătate exagerat de personală, și care devenise tot mai personală, parcă treaptă după treaptă, în cele din urmă un pas greșit făcut pe neașteptate l-a trântit la pământ pe visător, iar visul pare a fi suferit și el răni grave. Căderea a fost definitivă și chiar mai înainte ca o gardă secretă să-i adune resturile gloriei, pe una din străzi dublul său sau statuia lui deja ne șoptește la ureche că cel devenit rapid "maestru" a lăsat în urma lui, gata

scrisă, cartea tuturor lucrurilor pierdute și care urmează a fi pierdute create în visul divinității sale... lovitura a fost foarte puternică iar chipul său îngeresc, după cum afirmă ghidurile turistice, a rămas în urma acesteia, desfigurată, asemenea oricărui alt chip obișnuit, și toate fardurile și conspirațiile n-au fost suficiente pentru a ascunde o priveliște suficient de dezagreabilă și de vulgară. În ziua următoare, cartea se vinde deja asemenea țișoarelor de contrabandă, prin toate colțurile orașului nemuritor care l-a văzut născându-se, iar în fața statuii sale, mii de turiști stau la coadă cu religiozitate pentru a face obligatoria fotografie...

Tranziții sau ce-or mai fi

Aici, stând pe locul dintotdeauna, capul sau ce-o fi, transformat într-o fabrică de hârtie și fereastra atât de complice, de unde lumina se naște sau unde se ascunde... partea bună a acestei afaceri este că se începe întotdeauna cu buzunarele goale, se continuă cu același simptom și ajungi atât de departe de scenariul inițial, ca de obicei, fără să fi mișcat un singur deget sau ce-o mai fi.

Masa plină în fiecare zi și de fiecare dată cu și mai multe lucruri care nu servesc la nimic; un zbor grăbit de muște care lasă o urmă de nerecunoscut prin aer; o mângâiere încă răspândește greață dinapoia unei vechi cicatrici; o picătură de sânge care a tot crescut și s-a tot îmbulzit până la marginile unei scrisori de dragoste; fabrica își vede în continuare de treburi iar scrisorelele pătate cu cerneală și mâzgălite continuă să se adune în vis, nici după și nici înainte de a respira.

Nerodiada: la umbra apeductului

În arcadele visului pe care amăgiții și dezamăgiții de peste zi le-au împietrit în dorința lor de noi și noi piețe și mărfuri, cota parte a unui cer intens și aproape orb dizolvă ficțiunea pietrei și izbucnește cu larva sa de păsări și prețuri mai mici în albul încă neatins al unui perete, a cărui replică se repetă în imagini concentrice, până când prețurile își pierd valoarea, iar arcadele procentajul care le desparte.

Pardesiul care rămâne îndărătul ușii prinde realitatea o dată ce l-am dezbrăcat și am renunțat la cel ce rămâne ca mărturie a celuilalt care și el își dă jos pardesiul și visează la celălalt care rămâne îndărătul ușii.

Se spune că într-o zi a pornit să caute ceea ce nu pierduse și că o dată plătit prețul visului său s-a întors cu mâinile goale și visele neschimbate pentru a căuta la locul faptelor lucrul pe care îl pierduse.

Autobuz

... Și deja acolo, în splendoarea locului pe care îl visase, imaginea i se face țândări cât ai zice pește și unul după altul lucrurile au căzut din valiză ca niște găini care se întorc în fiecare noapte în cuibar ca să facă ouă...

străfulgerat de o presimțire plecase într-una din zile fără a spune o vorbă pentru a căuta ceea ce avea deja la îndemână, iar acum că fusese prezent la toate amănuntele creației totul îi scăpa printre degete ca unui pui cu capul tăiat, o dată ce masa fusese deja pusă iar sângele s-a închegat.

A vrut să se întoarcă pe urmele pașilor lui ca un copil speriat după ce a supraviețuit tuturor împărțelilor nopții, însă doar pentru a recunoaște în încercarea sa semnele paradoxului.

Pasagerul de alături

O dată am plecat și, fără ca frânghia să se rupă de rădăcină, iluzia căreia îi cădem victime se transformă în realitate. Puntea ce totuși mai ține unite extremitățile de la un capăt și altul al parantezei ce plutește în derivă încă nu a fost construită, iar apele râului care au nevoie de ea își urmează, poate, cursul natural fără a avea câtuși de puțin delimitat punctul opus al malurilor...

Aici, care acum este acolo, sau viceversa ori pe dos, imaginea e clară și aproape brutală; cu biletul de întoarcere dintotdeauna în mână ne imbarcăm pentru a ajunge acolo, care acum este aici, și dintr-o dată frânghia se înnoadă la capetele care se caută o dată în plus, iar puntea se întinde peste maluri, iluzia ni se face țândări și abia de mai avem timp să ne întindem o mână în paranteza ce se închide și ne închide lăsându-ne încă o dată de o parte și de cealaltă a ușii...

Bandă comică

Bob
după bob și osteneala se trezește și
ne trezește într-un loc necunoscut, cu mâinile
goale și încă visând o dată cu acea clipă că
adunăm un bob după altul.

Fundătură

Pe una din băncile din piața acum în ruine
un bătrânel mănâncă o înghețată cu o asemenea pasiune,
încât lui Oedip nu-i mai rămâne altă cale
decât să-și mai scoată o dată ochii,
de data aceasta fără să mai fie preocupat de soluția enigmei
și fără ca Ifigenia să fie nevoită să-și arate goliciunea.

Opera desăvârșită

Și pisica ce se plimba pe strada ne-locuită
făcând tot ce poate pentru a atrage atenția,
mi-a arătat deodată în privirile ei
imaginea lui Poe rupând impasibil,
una câte una, paginile unei cărți...

Casa târfelor: Segovia

Pentru Armando Romero

Mi-a fost teamă că nu era vorba de un vis și că o
farsă urâtă a destinului îmi fusese pusă la cale în acest
oraș drept pedeapsă pentru un păcat care îmi rămânea
încă necunoscut.

În prima clipă am recurs la strategia celui care știe că
visează ca la o ușă care s-ar deschide atunci când te
trezești. Ușa a rămas însă închisă, la fel și cuvântul magic,
un altfel de *abracadabra*, prizonier în mirajul ei...

mi-am amintit că încă de când eram copil mă
amenința noaptea cu unghiile pentru a mă asigura de

prezența cărnii și a răsufării care urmează unei alte răsufări... ciupiturile s-au pierdut apoi în scenariu și carnea a scăpat printre degete asemenea unei iubiri care se resemnează...

am căutat, atunci, o baltă cu apă stătută unde să mă bălăcesc în voie, însă larma oaselor mele se prăbuși în țărână asemenea unui cap lipsit de stăpân...

m-am ridicat cum am putut și m-am îndreptat spre locurile cele mai ascunse și neobișnuite căutând un semn, sau o mână risipitoare care să-mi pună ștreangul de gât... totul în zadar...

așa că am făcut tot ce-am putut pentru a-mi pierde rațiunea și a nu mă întâlni cu nebunul pe care fiecare îl poartă ascuns în vreun ungher al orelor de insomnie, am știut că era vorba doar de un vis și că nu mai avea rost să mă trezesc...

*Cell Phone **

Cu mirosul în pragul plăcerii miresmele se confundă și ne pierd la porțile unui cristal întunecat dintotdeauna și pentru totdeauna și care doar ne dezvăluie umbra propriei noastre mâini în vis, dându-ne ceea ce o altă mână nu era dispusă să ne ofere...

în încăpățânarea valurilor doar un singur lucru poate fi ceea ce nu a putut să fie, sau ceea ce a fost fără a ști ce era, iar aburul care se ridică și ne sâcăie în imagini

* *Telefon celular* - titlul în limba engleză, în original (n.t.)

cu strania sa identitate e același de toate zilele, atâta doar că s-a strecurat pe ușa din dos...

La ușile cuptorului, în afară de pâine, și celălalt pe care l-am visat ni se arată pe nepusă masă, iar în radiografie apar numai urme minime, iar probele adiționale sunt de găsit doar în ce mai rămâne din transfuzia la care ne-am supus în oglinda celuilalt...

“Inimă trădătoare”

Deodată piața pustie plutind în cine știe ce colț deja pierdut al memoriei sau al dublului său.

Îți re-finizezi privirea și imaginea ți se umple de bătrâne care se uită la tine nemișcate ca și cum ar împărți un unic și același ochi.

Încerci prin toate mijloacele să rupi vraja și, din cele patru părți care se unesc în fiola din mijloc, curge procesiunea monocordă și parasintetică până când ochiul devine neobișnuit și aproape comestibil.

Îți epuizezi, unul după altul, toate trucurile fără să-ți rămână timp pentru a încerca și trucul tău preferat sau unul în plus, efortarea devine de nesuportat iar retina se desprinde și te înconjoară și îți lasă o murdărie de câine în mijlocul străzii... și ceva pe deasupra...

Tăietura transversală

În plăcerea care ne pierde scrisorile tăietura transversală e tăcută, mai profundă și uimită... totul se ajustează perfect după veleitățile visului iar punctul unde își dau întâlnire tigaia cu mânerul devine orb și etern...

la capătul celălalt se ridică o cruce iar alături de ea un algoritm de cercuri concentrice ca dovadă sau ca un frate geamăn...

pe malul celălalt totul a fost nivelat iar crucificatul se întoarce de pe o parte pe alta retușându-și din când în când coada ochiului cu moneda falsă cu care pantomima taxează realitatea la capătul ales...

Factorul zero

Te neliniștește doar ceea ce lipsește, sau ceea ce crezi că lipsește, iar apoi îți atârni o piatră de gât și te arunci în apă.

Așa cere jocul economisirilor și al creditorilor săi...

discret și în văzul tuturor ca un copil, mergi și-ți ascunzi jucăria în același loc ca întotdeauna, și din nou te legi la ochi pentru a evita cu orice preț să te întorci la locul pe care-l căutai de dimineață...

Imagine inversată

Slăbit în fața orbirii paginii care a căzut odată în fundul fântânii, se face țandări exact în punctul maxim de fierbere...

am aruncat uneltele pe fereastră și am deschis o antologie de Kavafis, pe care o citesc în toiul nopții, ca să mă ajute să ademenesc somnul...

în una dintre pagini, poate că cineva s-a bucurat deja de aceleași unelte sau a plâns după ele pe o altă stradă, într-un alt vis... în altă antologie de poezii alese ale lui Kavafis...

pagina cu pricina, între una și alta oarecare, continuă să stea pe masă ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, obtuză și încăpățânată în frumusețea ei indicibilă, iar băieții lui Kavafis, ca întotdeauna, sfârșindu-și periplul prin baruri sau bordeluri, la capătul viselor și desfrâului dintr-o cameră mizeră de hotel pentru a sărbători momentul unic al celor douăzeci și cinci de ani ai săi...

și văzându-ne trecând pe lângă ei, pierduți între pagini, își ascund fețele în mâinile vinovate și se depărtează în grabă, târându-și picioarele ca și cum n-ar fi ale lor...

Fabrica de înghețate

Chipurile iau naștere pe neașteptate ca și cum s-ar supune unei înțelegeri care în cele din urmă le trezește brusc într-un vis încă nerecunoscut.

Oarbe din naștere după ce au jucat iar și iar numerele cifrului, se opresc în flash-ul propriei fotografii exagerând gesturile care nu corespund cu amintirea.

Izolate în medii artificiale, pe dibuite unele peste altele ca și cum s-ar agăța de vana speranță că vreunul din ele ar prinde viață prin vreo vrajă și și-ar scoate din buzunar negativul.

Măinile se substituie altor mâini într-o ceremonie nemaiauzită iar haina se despăturește în povestea ei făcând loc mâinilor care continuă să caute, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, îmbrăcămintea potrivită.

Întruparea pare a-și fi terminat cursul și toate etapele, iar acum e doar auzul orbului cel ce mai încântă publicul...

Între timp, în stradă sau în ungherele visului, înghețata pe care încearcă s-o mănânce ca ultimă soluție li se topește...

Act modificat

Glasurile care urcă întretăiate până în dreptul ferestrei sunt doar iluzia unei imagini care putea să fi fost a mea...

această larmă fără de chip a cumpărat o pâine azi dimineață de la magazinul din colț iar seara poate că și-a vândut propria identitate fără ca vreuna dintre părți să afle ceva despre afacere...

lipsa substanței se întrupează din această parte a ferestrei într-o materie, pentru ei nici măcar anonimă...

uneori respirația mea se supune în fața aceleia a ei fără ca a ei să fi ajuns la jumătatea respirației mele sau invers...

ei nu aud că eu știu, făcând dezavantajul meu încă și mai mare iar din substanța care îi întrupează – partea ascunsă a iluziei...

larma aceasta e tot ce își aruncă în buzunar precum și rola întregului film... iar eu – pe ale mele și pe ale lor și pe cele care rămân din acest amestec imaterial...

și toate astea doar pentru că am rămas lângă fereastră, acolo unde datoriile se plătesc doar prin sustragere și nu fără a fi modificat puțin miracolul și semnătura.

Carte de credit

Acele zile în care oglinzile se găseau până și în cele mai ascunse unghere ale viselor și-mi dăruiau cu prisosință plenitudinea substanței lor și a mea au rămas acum lipsite de orice vis și fără de vreo oglindă...

Oglinda este o virgulă ciudată a unui altul pe care cineva îl întâlnește tocmai în celălalt și de care se agață și îi reclamă prezența cu vana iluzie că același lucru se întâmplă în oglinda din față care, de asemenea, ne caută și se adaptează la asta.

Acum, în oglindă, pentru noi mai e posibilă doar propria imagine și propriul nostru vis... de asemenea și în oglinda din care într-o anumită zi a făcut din propriul său vis un vis al celuilalt...

o dată ce ne vom fi dobândit trupul iar dorința ajunge din urmă propria substanță și o copleșește, față în față dinaintea oglinzilor ne ascundem chipul în mâini iar în oglinda celuilalt mâna devine și ea aievea înaintea chipului care ne mai rămâne.

Portița de scăpare

Cutremurul cu o magnitudine înspăimântătoare și nemaiauzită pe scara Richter fusese prevăzut pentru ora șase fix după amiaza.

Restaurantul obișnuit gema de lume. Unii rămăseseră cu lingurile ridicate, ca la porțile unei iubiri ce nu mai apucă să-și tragă sufletul. Alții înfulecau asemenea porcilor, de felul lor indigești și ovipari. Cei mai mulți se purtau de parcă ar fi revăzut în minte toate problemele nerezolvate ale unei zile lipsite de amintiri.

Zgomotul asurzitor al tacâmurilor alăturat celui al respirațiilor făcea tăcerea încă și mai apăsătoare. Ceasul uriaș de pe perete care prezida evenimentele părea a-și fi mărit până și volumul orelor sale, adâncind cu scrupulozitate cuțitul în rana deja respingătoare și virtuală

iar când totul părea deja inevitabil, unul dintre meseni se ridică de la locul său ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, se apropie cu discreție de ceas și, cu o mișcare îndemânatică și sigură, puse mâna pe limbile lui și schimbă ora.

Vol. *Clic* (2005)

Bestiar

În noaptea asta, ca de obicei, se culcă la aceeași oră dintotdeauna, și tot ca de obicei, adormi aproape în aceeași clipă în care trupul său gol atinse patul... așa cum făceam în fiecare seară înainte de a mă întinde alături, am intrat în cameră și m-am așezat lângă ea ca să-i observ gesturile și respirația... chipul său liniștit și străin era parcă venit dintr-o altă lume; dar de îndată o pleopă tresări și apoi se opri, doar pentru a palpita din nou, de astă dată mai des și mai tare... la fel ca minunea aerului în apele liniștite ale unui lac, în ochii mei reflectându-se lumina efemeră a unei lămpi. Imediat deveni clară și cealaltă pleopă, iar apoi buzele ei ce se deschideau asemenea unui fruct tăiat în două jumătăți egale de atingerea neașteptată a cuțitului, iar buzelor le urmă aerul cald ce inundă nările, iar acestuia curbura sânilor ce deschise drum spre pânțele, până jos, unde se vădi deschiderea sexului său gol, ce răspunse cu un suspin până în vârful picioarelor, iar totul suna, de-acum, asemenea unor pași pierduți într-un labirint...

astfel era din cap până-n picioare și invers, fără a ține seama de timpul care bătea parcă în privirile sale până ce trupul transformat pe neașteptate în arc se ridică în ochii mei și rămase fără de vreun unghi clar și fără perspective, deschis cu totul și plutind ușor în devoțiunea mea... ochii i s-au umplut de sânge, gura i se deschise larg într-un geamăt nesfârșit, nările continuau să răspândească

un abur calduț, picioarele i se agățară aproape inexistente de frânghiile agoniei, iar sexul i se umplu de sevele plăcerii, răspândind parcă gemete și miresme grele, și se opunea aceluși lucru lipicios pe care și-l pusese până și pe limbă... iar camera îi adăpostea toate gemetele, unindu-le într-unul singur, până la sfârșitul veacurilor... iar eu căutam orbecăind pe acolo, printre rămășițele intimității sale, ca un copil nou-născut, abandonat și ascuns neglijent într-o ladă de gunoi...

visul o ținu prizonieră până în zori. Se trezi ca cineva care nu știe că s-a trezit și rămase cu ochii ațintiți în tavan pentru câteva clipe, ca și cum ar fi citit un text pe care deja îl citise de multe ori... sau poate pur și simplu încerca să se recunoască în oglinda orelor... mă strigă o dată sau de două ori și, o dată ajuns acolo, mă rugă cu o voce încă întretăiată și spartă să iau din cameră figurina aceea de cameleon pe care o cumpărasem în călătoria mea la Bangkok... *fă-o cadou, îmi spuse, sau ascunde-o în vreun loc neștiut de prin casă, sau mai bine arunc-o...* m-am apropiat încet de aceasta și i-am șoptit la ureche ceva de genul că nu-mi mai aminteam de un asemenea obiect, iar apoi am ieșit din cameră ținând cameleonul ascuns la spate...

Istorie personală

Pentru cele două fete ale mele...

Una după alta, pisicile mi-au intrat în casă fiindcă îi plac fetiței mele iar lor le place de ea, deși eu știu bine că valiza rămâne mereu goală și atârnă întotdeauna nelalocul ei prin spatele vreunei porți. Tot timpul le prinde cum poate și le crucifică în brațele ei... cât despre mine, în privința pisicilor, nimic de zis: poate doar plăcerea crucificării...

Câinele a venit într-o zi de vizită pe poarta din spate, pentru ca pe femeia care o ajută pe fetiță să aibă grijă de pisici să aibă cine s-o latre... cât despre câini, în ceea ce mă privește, tot nimic de zis... e vorba doar de a aduna resturile care rămân și de a de-materializa lătratul în plăcerea femeii care e în stare să facă orice pentru pisici și care se mai amuză uneori să mă confunde cu câinele chiar și pe mine ...

Așa că, dacă într-un colț, pasărea se mulțumește să-și usuce pe îndelete penele sub un soare arzător în vreme ce încearcă să se elibereze, într-altul satisfacția îi intră pe gură și o învinge și o trage de coadă și tot ce mai urmează cum dă dumnezeu...

Poticneală

Nu cred că mai e mult până la ziua
în care nu va mai rămâne nimic altceva
decât bizonii
din peșterile de la Altamira

iar în împărăția cerurilor
numai mireasma trupului tău
de fiecare dată mai plin de viață
și mai pârguit

Inedite

Grădină

Vecinei de alături îi place să-și îngrijească florile din grădină în ultimele zile de vară...

E cum nu se poate mai urâtă, și doar gândul că e acolo, cu spatele, e pentru mine o mângâiere pe care nici cel mai bun vin nu mi-o poate oferi...

Printre ramurile copacilor care ne despart, o văd doar pe frânturi cum mângâie pământul, iar florile se strâng în jurul mâinilor ei ca printr-un miracol...

De fiecare dată sunt tot mai fericit să știu că pentru mine ea există doar văzută din spate și că, dacă aș întâlni-o din cealaltă parte, parcă nici n-ar mai fi vecina mea, și mi-ar fi dor de florile pe care le privesc în fiecare seară în mâinile ei ca și cum ar fi ale mele...

De două sau de trei ori am văzut-o din acea parte care pentru mine lipsește, dar memoria i-a refuzat năluca și pedeapsa... a rămas doar cu ochii ațintiți, asemenea unui câine de vânătoare care, o dată ce și-a zărit prada de aproape, a și orbit...

A fi aici, văzută din spate, a devenit pentru mine un avantaj, câtă vreme în această oglindă am încetat de a mai fi cu adevărat acolo unde sunt și unde nu sunt... spatele ei îmi arată chiar granițele visului...

Așezat în locul meu obișnuit o observ... ca de obicei, e tot ora șase fix după-amiaza... soarele se strecoară printre golurile treburilor mele zilnice... vecina se apleacă încet să privească rodul ostenețelor mâinilor sale aproape inexistente...

Se apleacă atât de mult, încât toate hainele pe care le poartă se rup deodată cu totul, până la gât, lăsând să se vadă niște coapse cum nu se poate mai delicioase... proaspete ca un izvor care s-ar desprinde dintr-o dată din munte... formate din două jumătăți ce de-abia se ating și se dezmiardă...

Vecina mea e cum nu se poate mai frumoasă... e cea mai frumoasă între florile din grădina ei... în fiecare zi vecina mea merge în grădină ca să culegă niște flori pentru a-și împodobi masa... iar acolo sunt și coapsele ei, ca întotdeauna în oglinda zilelor, dăruindu-mi parfumul și respirația ei...

Frumoasă între frumoase, vecina mea nu știe că eu știu sau poate că știe că florile știu că eu știu, și atâta se tot apleacă vecina mea, încât coapsele i-au devenit eterne, iar timpul însuși putrezește în jurul nostru asemenea unui condamnat la moarte ...

Noaptea, mângâiat în secret de propria mea umbră, fac găuri în pereți ca să mă pot uita la vecina mea ori de câte ori grădina are nevoie de ochii mei fără de somn și fără de zile și fără de nopți...

Doamne, ce frumoasă mai e vecina mea... când o să mor, va fi singurul lucru care-mi va lipsi cu adevărat... acum, că spatele e fața iar rochia îi stă liniștită, încheiată până la gât, asemenea unui lac de sânge...

Dimineața, a venit un muncitor ca să taie copacii care ne despart...

Educație avansată

În primul rând, mi s-a spus, dacă bine-mi aduc aminte, că înotul lui aproape sublim prin acvariu era leacul ideal pentru toate suferințele și neîmplinirile mele...

toți cunoscuții m-au asigurat fără încetare și până la exasperare că, din cealaltă parte a identității mele, ușile larg deschise izvorau ca un sân îndrăgostit de propria mea identitate, și așa fără vreun râu și fără de albie...

că, alături de călătoria sa fără de timp și naufragați fără de vreun naufragiu, întreaga mare se scurge în groapa aceea mică pe care am făcut-o în nisip pentru a ascunde o suferință de dragoste...

că, o dată ce nu mai e nevoie de respirație gură la gură, din adâncul coșmarului, tăcerea sa se ridică încă virginală, smulgând și acest ultim spin înfipt în carne...

asa că, ascultând eu de astfel de vorbe înțelepte, m-am dus la piața de pește și mi-am cumpărat unul, nu fără a asculta mai înainte și comentariile vesele ale clienților care, într-o clipă, au și lăsat rafturile goale...

era un peștișor albastru închis, spre violet, care, din micul vas de plastic unde își aștepta salvatorul, părea a mă privi ca și cum ar fi știut ceea ce eu însumi nu știam că știu... și că el stătea în anticamera divinității lui...

foarte bucuros, l-am pus repede într-un acvariu mic, împodobit cu scoici, plante de apă și tot felul de relicve rămase de pe urma naufragiilor, apoi m-am așezat lângă el, așteptând să mi se vindece toate tristețile...

zilele trecură, însă, fără ca minunea să se petreacă, lângă o ușă scoasă din țâțâni, iar suferința și neîmplinirile mele au continuat să sape, exact ca și înainte, în solul și așa deja săpat și plin de urme de toate felurile...

eram cuprins de o mare singurătate, sau peștișorul era cuprins de a sa, până când n-am mai suportat, sau el n-a mai suportat, și m-am dus iar la piață, de unde am cumpărat încă unul, din aceeași specie, ca să-l mai îmbun, sau ca să-mi mai îndulcesc orele de insomnie și nopțile de veghe...

spre marea mea mirare, sau chiar spre a sa proprie, cei doi au început să se mănânce unul pe altul cât ai zice pește... se devorau cu o asemenea plăcere și cu atâta pricepere, încât, după ce au terminat, încă tot se mai mâncau, deși nu mai erau acolo...

atunci am luat acvariul și ce mai rămăsese din el și l-am aruncat pe fereastră fără să stau mult pe gânduri, și tot fără să mai stau pe gânduri, mi-am pus o vestă antiglonț mai înainte de a mă duce la universitate pentru a continua să înot, la rândul meu, prin niște locuri pe care vi le puteți imagina prea bine ...

Casa animalelor

Pentru Eve Adele Cortés

Am ieșit la plimbare pe stradă fără vreun scop anume, sau poate doar în încercarea inutilă de a ne mai omorî timpul cumva, și-am ajuns, aproape fără să ne dăm seama, într-un magazin de animale... unele domestice, altele aflate încă în mediul lor, iar cele mai multe – acolo doar de dragul unei posibile afaceri. Vorbisem înainte despre ploaie și vânt, și despre bălțile în care ficțiunea însăși putea cădea în extaz, iar trupurile se lăsau și ele să cadă în propria lor desfătare.

Fără vreun interes deosebit, ne-am oprit, totuși, în fața fiecărei cuști sau colivii, făcând tot felul de comentarii lipsite de sens despre toate animalele de acolo, iar din când în când vedeam cu coada ochiului cum unele ființe se lăsau păcălite de iluzia că ar fi privite de vreun potențial client. Fără să ne pese de toate astea, ne-am oprit deodată în fața unei cuști în care o șobolăniță foarte urâtă păstra încă, în mod cât se poate de clar, semnele nașterii apropiate, având ochii scăldați parcă în pulsația sângelui, dar și mirosul acru de rugină al amintirii. Un număr aproape ireal și greu de estimat cu exactitate de pușori asemănători unor purceluși transparenți și lipsiți complet de păr se tot mișcau pe acolo, închipuind ceva ce semăna cu un fel de piramidă concavă, mișcându-se în ritmul neplăcut al unei singure inimi... intestinale li se vedeau și ele urcând și coborând, asemenea unei constelații de mașinării care ar putea funcționa doar în lipsa vreuneia dintre părțile sale esențiale.

Privirea furișată a fetiței mele și gestul care o însoțea în situații ca aceasta au fost suficiente pentru a rupe cercul și a ne elibera pe dată de vraja rea care părăsise a ne

cuprinde. Am căutat în mare grabă ieșirea, dar mai înainte de a materializa această complicitate perfectă, fetița se opri pe neașteptate în fața unei cuști unde se aflau o grămadă de șopârle, foarte cumiți și de-a dreptul sublime, arătând ca și cum s-ar fi odihnit într-o seară pe la porțile imaginației. Nu ne-a rămas altceva de făcut decât să cumpărăm una dintre șopârle, cu toate că fiica mea își perfecționa toate modalitățile de persuasiune posibile pentru a mă convinge să luăm două. I-am pus numele Caligula, asta doar pentru a înlocui astfel un alt vis, tot pe jumătate și fără de chip. Pe urmă a mai trebuit să cumpărăm și o cușcă, precum și vreo duzină de greieri vii și foarte fragezi, căci abia de-aveau câteva zile, după cum ne-a spus bătrâna vânzătoare de la magazin care zâmbea mereu, arătându-ne niște dinți ca de șobolan, destul de asemănători cu aceia ai mamei micilor șobolani-purceluși pe care-i văzusem în prima scenă a acestei întâmplări.

Adevărul e că nu ne-am dat seama nici până azi dacă am fost încântați de alegerea noastră, sau am cumpărat șopârta pur și simplu doar ca să ne omorâm cumva timpul, sau poate din cauza lipsei ploii și a bălților în care să ne putem cufunda în voie. Ne-am întors acasă în tăcere și cât am putut de repede, am aranjat frumos cușca și-am împodobit-o cu pietricele pe care le-am cules de pe drum și cu tot felul de crenguțe uscate, iar pe urmă am așezat unul din greieri în micuța vizuină, pregătiți să nu pierdem nici cel mai mic detaliu din ceea ce urma să se întâmple. Atunci mi-am adus aminte că filosoful Spinoza avea o colecție impresionantă de păienjeni și că, după ceasurile de cugetare profundă, se așeza lângă cutiuțele în care îi ținea, pentru a observa cum tovarășii săi de fiecare zi își îndreptau în mod metodic unul asupra altuia loviturile, până când ajungeau să dea victimei lovitura finală. Insecte timide și delicate pe care el le adăpostea cu căldură printre firele vreunui vis fără de nume.

Unul dintre greieri era de vreo șase sau chiar de opt ori mai mare decât toți ceilalți, astfel că se detașa în mod evident în nefericita adunare. Ne-am petrecut întreaga seară, până la căderea nopții, tot dorindu-ne și rugându-ne să se întâmple ceva. Șopârta, ca și cum ar fi fost cufundată în propria sa agonie sau ar fi stat dinapoia umbrei sale, a continuat să rămână nemișcată și mută, în același loc în care se așezase chiar în clipa când o adusesem acasă, având ochii mereu deschiși și nefăcând nici cea mai mică mișcare. Frustrarea și oboseala ne-au doborât, în cele din urmă, și-am căzut, noi înșine, într-un somn fără vise, chiar lângă cușca cea micuță.

A doua zi dimineața ne-am sculat cât am putut de repede și, ținându-ne de mână, ne-am apropiat cu grijă de mica vizuină. Spre marea noastră surpriză, șopârta dispăruse. Ne-am uitat peste tot, prin cușcă, pe lângă ea, de jur împrejur, și chiar pe dedesubt, ostenindu-ne, însă, privirile degeaba. Dar pe una dintre crenguțele pe care le pusesem înăuntru se vedea strălucind o picătură de sânge încă proaspăt, iar greierul cel mare se tot mișca pe acolo, pe dibuite, obez și umflat peste măsură printre pietricele și uimit parcă el însuși de îndrăzneala sa.

De atunci încoace, în fiecare seară, visând mereu la ploaia care nu mai vine și la plăcerea de a călca prin bălți, ne ducem împreună, tot ținându-ne de mână și tot în tăcere, la magazinul de animale, ca să cumpărăm șopârle pentru a-i da rația zilnică acestui călău care continuă să stea mut și nemișcat pe una din pietricelele din cușcă, ca și cum și-ar fi pierdut cu totul tonul neplăcut al glasului său.

ADDENDA : ESEURI

MANUEL CORTÉS CASTAÑEDA (Columbia / Statele Unite ale Americii)

Să scriem în limba maternă ca și când n-ar fi a noastră

“Avem arta ca să nu ne ducem
la fund din cauza adevărului.”
(Nietzsche)

Încrederea excesivă în propria operă și credința oarbă în limba maternă se unesc pentru a forma capcana fatală pe care scriitorul și-o întinde sieși pentru a evita să se confrunte cu acea solitudine esențială în orice act de creație. Această capcană, care nu de puține ori a reprezentat căderea multor talente de seamă, provine din mitul personalității și din acel concept neprecizat și amorf numit “caracter național”. Scriitorul se raportează permanent la o lume de adevăruri presupuse a fi ca atare și la semantica stabilității, care sunt, ambele, strâns legate de istoria personală și, în consecință, de o anumită ordine socială ce-și face simțită prezența până și în metafora cea mai inovatoare. Chiar în clipa în care scriitorul crede că a găsit cuvântul exact, opera lui începe să se transforme în literă moartă iar așa-numitul “opus” al acestuia – într-un simplu fragment din acea structură definită drept “adevăr” de către numeroasele fețe și fațete ale puterii.

Singurătatea pe care o reclamă creația este, prin chiar natura ei, o stare de exil. Adevăratul scriitor nu-și aparține nici sieși și nici vreunei alte structuri sociale. El e un străin de sine și de societate. Chiar și ceea ce este aspectul cel mai important, propria sa limbă, îi este necunoscut și reușește să-i servească doar într-un mod inadecvat în încercarea de a exprima lumea instabilă a viziunilor și obsesiilor sale. În domeniul poeziei, permanența nu există, iar limba, văzută ca vehicul în stare să prindă esențele posibile, devine o imposibilitate fără de vreo speranță în structura delicată a poemului.

Din acest punct de vedere, raportați cum suntem în permanență la regiuni nongeografice unde seninătatea sau spaima au deschis noi perspective, a vorbi despre exil drept ceva cu puțință doar în alte locuri, diferite de cele în care am crescut și am visat, sau ca despre ceva aflat în legătură cu obtuzitatea vreunui ostracism politic sau intelectual înseamnă pur și simplu a nega starea de nuditate care se găsește în spatele fiecărui act de creație și a căuta cu disperare fetișurile memoriei ca pe singura garanție pentru a fi și a dăinui. Cuvântul poetic nu are nimic de explicat și nimic de spus. Singura sa funcție este de a reafirma mistere sau de a crea enigme. Poezia l-a transformat întotdeauna pe poet într-un rătăcitor aflat în căutarea propriei sale condiții umane căzute și decăzute; locurile și limbile sunt doar incidentale. Poetul nu este nici subiectul, nici obiectul unui proces a cărui singură natură fundamentală este chiar absența acestei naturi presupuse ca fiind a sa; poetul nu există în sine, și nici pentru sine. Nimeni nu-i poate garanta poetului stabilitatea a ceea ce se cere afirmat și, în general, orice adevăruri, chiar și ale sale, îi sunt străine. Deci, exilul, dacă e definit drept pierdere a ceea ce ne aparține, nu există; și nu există, în acest context, nici vreo scriitură a exilului bazată pe nostalgia cu privire la ceea ce s-a pierdut, deoarece poetul nu posedă nimic în afara propriei sale limbi, o stafie

perversă care îl urmărește doar de dragul stabilității lui emoționale. "Singura mea patrie e limba portugheză", afirma Pessoa. Exilul este doar un alt mod de manifestare a ficțiunii.

Cu toate acestea, deși contactul poetului cu o altă cultură și, mai cu seamă, cu o altă limbă nu-i modifică în mod fundamental natura de scriitor, adică propria condiție de exilat, totuși el reafirmă în mod radical chiar această condiție, alimentând-o cu un mod diferit de înțelegere, și, în felul acesta, creând în ființa poetului un simț al responsabilității și o nouă familiaritate cu acea teamă imposibil de eludat care subliniază orice singurătate și orice act de creație.

Contactul cu limba engleză mi-a confirmat obsesiile și, la fel de important, nehotărârea pe care o simt atunci când mă confrunt cu problema scrisului. În mod paradoxal, tocmai în această societate, definită de stigmate, paradigme și un șir nesfârșit de manuale și îndreptare tip "cum să faci corect" un anumit lucru, poezia mea a reușit, în cele din urmă, să se elibereze de toate obligațiile, de realitatea esențială, de nevoia de a produce și a atinge rezultatele necesare și, mai cu seamă, de acea structură de forță ce se ascunde în chiar inima adevărului. Spaniola iese din scenă și, prin urmare, și lumea identităților și categoriilor dispare; o dată cu ea, de asemenea, istoria și memoria, iar în felul acesta se revelează nimicul din spatele oricărei realități, fără de care poezia nu este posibilă.

Uneori limba engleză se însuflețește pentru mine, iluminând lumea prăpăstiilor personale și creând distanța necesară pentru critica de sine. Atunci când e privită atât din perspectiva limbii engleze, cât și din aceea a unor lecturi repetate, spaniola își face din nou apariția drept ceea ce nu mai este dar care, cu toate acestea, a fost o parte din mine. Se transformă în ceva deopotrivă străin și familiar sau, pentru a-l parafraza pe scurt pe Gilles

Deleuze vorbind despre stilul lui Kafka : a scrie în propria ta limba ca și cum ți-ar fi străină; a scrie ca și cum fiecare operă ar fi doar confirmarea necunoscutului prins în propria sa necunoaștere. În acest fel, limba engleză m-a ajutat s-o descopăr pe a mea proprie. Mi-a oferit mijloacele prin intermediul cărora am ajuns să descopăr secretele proprii mele limbi și literaturi, ca și perspectiva de a înțelege mai bine situația tragică a Americii Latine.

Pe lângă toate acestea, engleza m-a condus, în mod necesar și fortuit, înspre anumite talente individuale, dintre care pe unele le simt ca fiind spirite înrudite iar pe altele ca având preocupări poetice contrare alor mele. În mod inevitabil, unii poeți pun la cale noi linii sau direcții pe care le vei urma, iar alții, robiți categoriilor logicii și memoriei, îți arată un drum care nu duce nicăieri, fie deoarece a fost prea frecvent umblat fie pentru că duce către un exces de venerație a vreunui erou. Printre cei dintâi: e.e. cummings, sau limbajul transformat în respirație și lumină, respingând condiționările societății de consum și pe cele ale gândirii raționale; William Carlos Williams, sau descoperirea pasiunilor intime precum și a unui ochi al ciclopului în ceea ce privește contemplația; T.S. Eliot, sau recuperarea unui destin ineluctabil înscris în cercul marilor mistere care revin la viață, asemenea unei toamne eterne; Ezra Pound, sau reafirmarea eșecului ca act de fundare și fundamentare a vieții și a cuvântului; Ronald Johnson, sau întoarcerea acelei lumi a unor mecanisme cerești și a alchimiei ce se ascunde în fiecare cuvânt în parte și în fiecare realitate numită ca atare; Derek Walcott, a cărui poezie, deși, uneori, încă subordonată stigmatelor istoriei și memoriei, oferă un viitor drum de urmat pentru limba engleză. Printre cei din a doua categorie, Charles Olson și mulți alții asemenea lui, care, în păcatul lor, mi-au demonstrat că poezia trebuie să se îndepărteze de stăpânirea și dominația exclusivă a profesorilor universitari, precum și de spiritul academic.

Și atâția alții ar mai putea fi amintiți aici, care m-au ajutat, chiar și atunci când mă așteptam mai puțin, să afirm acele lucruri în care cred, tocmai datorită singurătății lor sau coșmarului greșelilor lor.

Engleza a însemnat, de asemenea, descoperirea altor literaturi, pe care, altfel, s-ar fi putut să nu fiu niciodată în stare să le cunosc, prin intermediul traducerilor. Și nu are importanță că acest contact a fost, cumva, mediat, sau, cum s-ar spune "la mâna a doua", pentru că traducerea, în ciuda numeroaselor limite pe care le are, este deopotrivă și o realitate supusă acelorași succese sau eșecuri posibile, ca și orice act de creație. Pentru mine, engleza a deschis o ușă către una dintre cele mai inovatoare și prolifiche arte ale secolului: literatura japoneză. Ca o contrapondere la excesiva preocupare a Occidentului pentru lumină și grandoare (sau grandilocvență), scriitorii japonezi ne dezvăluie cu o claritate și limpezime aproape sublime secretele ce pot fi descoperite în penumbră și moderație. Doar o lumină difuză, potrivită cu misterele intimității, ne permite să înțelegem numeroasele dimensiuni pe care până și cele mai puțin semnificative dintre lucruri le ascund în structura lor complexă. Lumea vestică, prin dragostea sa exagerată pentru tot ceea ce strălucește, s-a îndepărtat de această viziune și, prin urmare, de pacea interioară pe care o presupune, savurată doar de aceia care știu să observe cu răbdare și să aștepte pentru ca un anume obiect să se reveleze pe sine în jocul său delicat de lumini și umbre.

Limba engleză mi-a dăruit literatura japoneză și spiritul care o iluminează: Dazai Osamu, sau extazul morții; Shiga Naoya, sau visul trupului consumat în pasiunea dorinței infinite; Tanizaki Juichiro, sau multiplicarea drumurilor ce se îndepărtează în pluralitatea subtilităților sau ale unui trecut care își cere prezentul; Abe Kobo, sau jocurile perverse ale semnelor și ale imaginației; Yoshiyuki Junnosuke, sau proliferarea

plăcerii și singurătății; Fumiko Enchi, sau viața care creează mereu realități alternative; Shimaki Kensaku, sau viziunile ce se pierd în propriile lor metamorfoze dincolo de toate misterele și chiar și de moarte. Iar lista ar putea continua.

Și, în afară de sensibilitatea japoneză, care mi-a influențat poezia într-o anumită măsură, mai ales în ceea ce privește considerarea realității ca pe un continuum care nu se află în legătură cu sistemele logice tip cauză - efect, datorez traducătorilor americani și britanici încă mult mai mult. Căci în engleză i-am citit pentru prima dată pe cei mai importanți critici literari ai secolului: Maurice Blanchot, Pierre Klossowski.

Doar scrierile lui Blanchot iluminează cele mai importante opere ale așa-numitei literaturi moderne, la fel ca și unele opere caldice ale trecutului, și asta fără a suferi de "surzenia" și opacitatea multor critici care se apropie de o carte doar pentru a găsi în ea confirmarea propriilor lor teorii și care refuză să răspundă multor întrebări pe care o operă le ridică deoarece nu doresc să admită (poate din cauza propriei lipse de imaginație) că, pentru un spirit lucid, natura particulară a fiecărei opere sugerează atât metoda de analiză, cât și "uneltele" care trebuie folosite în această căutare pasionată. E greu să găsești un cititor bun în vremurile astea. Blanchot mi-a sugerat ideea că un cititor bun este acela care se lasă prins în text, în felul acesta pierzându-se în lumea ficțională. Pe urmă, logica se va ocupa de aspectele mai puțin importante.

Dar, desigur, există și reversul medaliei. Dincolo de plăcerea resimțită atunci când lumile romanului ne sunt revelate prin intermediul unei limbi sau al unui limbaj nou descoperite, se află nevrozele și frustrările pe care aceeași limbă este în stare să ni le provoace atunci când își însușește mecanismele unei structuri de forță. În mare măsură, limba engleză și-a pierdut capacitatea de autoanaliză și s-a încredințat exclusiv, asemenea unei

prostitute vorace, suișurilor și coborâșurilor acelei mașini industriale care privește ființa umană ca pe nimic mai mult decât un potențial consumator ce poate fi controlat creându-i-se și inducându-i-se nevoia și dorința irezistibilă pentru produse mai mult sau mai puțin (in)utile. În loc să întrerupez acea pasiune care, ea singură, permite limbii să se elibereze de condiționările istoriei și de tendința marcată spre fosilizare, engleza s-a transformat într-un fel de manual pentru "cum să faci în mod corect" anumite lucruri, sau într-un tabel de porunci și ordine.

Teama vine din aceea că observăm că o societate presupusă a se baza pe cultul individualității și creativității folosește limba doar pentru a afirma exact contrariul, împiedicându-i pe membrii acestei societăți să-și construiască și să-și determine singuri destinul. "Sunteți unici și liberi, dar nu uitați că trebuie să urmați întru totul cele 1001 porunci pe care statul și societatea le-au creat pentru siguranța voastră." Obsesia Americii pentru sănătate și siguranță este, evident, o formă de a înspăimânta determinată de o prea mare încredere în viitor. Constructul individualității și creativității sunt guvernate și administrate de un întreg univers de instrucțiuni ce complică viața, transformând-o, mai degrabă, într-o simplă consecință a unei lumi a obiectelor sexualizate, care reprezintă tocmai negarea sexualității și a dorinței, pur și simplu deoarece plăcerea nu are nimic de-a face cu vreun manual. Respectul excesiv pentru cuvântul scris este o altă formă de sclavie invizibilă; ne-a îngenușat în fața stăpânului, pe care și așa l-am acceptat târziu ca reacție la teama provocată de o supraproducție de adevăruri. Suntem victimele unei inflații de informații. Ideea este de a-l ține pe om atât de ocupat, încât să nu mai aibă timp să se întrebe nici ce face și nici ce face societatea atunci când îi vinde doar o jumătate de bilet sau jocuri de puzzle imposibil de

dezlegat care îi promet eternitatea. Societatea americană nu înțelege că timpul liber și absolut individual liber este necesar pentru om, tocmai pentru a evita să fie cu totul strivit de societatea de consum.

În orice caz, îngrijorarea mea cea mai mare se referă la tendința societății americane de a pretinde că toți oamenii sunt la fel și la faptul că, în cadrul ei, limba este folosită exact ca un soi de vehicul fundamental al acestei pretenții absurde. Ne vinde iluzia, atât de celebrul "Vis american", că până și ceea ce este imposibil devine posibil, și astfel uităm că supraestimarea unei valori de orice fel ne duce exact într-o fundătură fără ieșire. De exemplu, această iluzie vană ne transformă pe toți în scriitori, în producători de cărți, mai exact spus, și transformă și munca de scriitor într-o simplă activitate controlată de cerere și ofertă sau de nevoia universitarilor de a-și mai adăuga câte o carte la memoriul de activitate de fiecare dată când își doresc o creștere a salariului sau a propriului eu. Atunci când suntem cu toții scriitori și totul s-a transformat în text, destinul limbii paralizează ca o insectă ce se îneacă în propria sa otravă. E inutil să fii un fel de mâncare desăvârșit servit la o masă selectă atunci când pasiunile bunului gust au devenit doar vorbe goale iar însăși negarea spiritului e cea care alege vinul.

(ANQ, Spring 1997, Vol. 10, No. 2)

**Jorge Luis Borges, *Elogiul umbrei*
sau poarta secretă ce conduce la ieșirea din labirint**

"Nimeni nu e sarea pământului; nimeni, în nici una din clipele vieții sale nu e așa ceva." (Borges)

"Elena: Eu n-am fost niciodată la Troia, a fost acolo doar umbra mea.

Vestitorul: Ce spui? Și doar pentru o umbră am suferit noi atâta?" (Euripide, *Elena*)

Este evident și, prin urmare, inutil să recurgem la entelehii demonstrative, că tematica lui Borges, în toată opera sa, este recurentă și reiterativă. Autorul însuși pare a fi mereu același chiar dacă, desigur, uneori în alte forme, dar alegând să rămână fundamental același în infinitele sale manifestări textuale. Borges înțelege perfect că întreaga viziune asupra lumii nu e altceva decât o problemă de perspectivă. Labirintul său și nesfârșitul șir de oglinzi sparte care îl multiplică iar apoi îl neagă se pierde în însăși noțiunea de infinit, cea care condiționează toate aceste recurențe, precum și fiecare reiterare în parte. Dar, dintr-o altă perspectivă, labirintul în sine se afirmă în actul scriiturii și în obiectul realizării sale : opera de artă, cea care, deși fenomen singular, tinde spre infinit ca unică formă de continuitate și de existență. Timpul și spațiul ajung din nou să fie ceea ce nu sunt, altfel spus se eliberează de orice limită și percepție, precum și de acel caracter individual pe care omul li-l impune multiplicându-le dimensiunile și, în același timp, posibilitățile scriiturii care, străină de propriul său creator, se transformă într-o obsesie, al cărei obiect de definiție se

ascunde de sine însuși sau se neagă, tot într-o formă recurentă și capricioasă, la infinit.

Unitatea unei opere literare sau a unei cărți se supune propriilor sale coordonate. Nu este nevoie să fie reflectarea sau substratul unei viziuni a lumii supusă tiraniei logicii și a mecanismelor sale de demonstrație; ambiguitatea, prin propria sa natură, elimină tot ce e necesar între antecedente și urmări... Cauză și efect sunt (sau devin) un singur simptom al ficțiunii sau al lectorului, și tocmai de aceea unul din numeroasele recursuri literare sau simple manifestări ale frecvenței, intensității și gradației într-un moment în care procesul creator are nevoie să-și stabilească propriile limite. *Elogiul umbrei* ne propune o realitate fragmentată și, deci, așa-zis juxtapusă sau aflată în contradicție cu ea însăși, ca unică posibilitate a unității într-o lume unde totul poate, pe rând, să fie sau, dimpotrivă, să nu fie; mereu supuși unui destin ineluctabil sau care ne silește să ne asumăm propria realitate, deși fiind condamnați din capul locului, așa cum spunea Pessoa, să fim necunoscuți chiar de noi înșine. În această carte, la fel ca și în opera sa anterioară și ulterioară, Borges insistă din nou asupra labirinturilor sale, singurătatea, memoria, orașul Buenos Aires, Anglia, aceiași scriitori, aceleași cărți, timpul, spațiul, uitarea... bătrânețea și etica. Nimic nou și, totuși, pentru că Borges este și rămâne Borges, fără îndoială că textul reușește să dea senzația că în aceste pagini totul trăiește într-o formă diferită, ca și cum ar fi pentru prima dată când aceste teme ar apărea în opera sa. Ca și cum aceasta ar fi prima oară când oglinda se face țândări.

Fragmentarea sau această lipsă de unitate atât de necesară unei opere ce se nutrește din propriile transformări, precum și necesitatea de a fundamenta exponentul „*n*” al perspectivelor într-o perspectivă unică, în stare, în cele din urmă, să îi permită să se contopească cu imaginea unde toate celelalte imagini revin într-un fel

de eternă reîntoarcere ne ajută să înțelegem cu claritate că în această carte imaginea labirintului dobândește substanță ca imagine definitorie în multiplul unei progresii geometrice care deopotrivă atrage și fascinează. Dar, în același timp, incapabilă de a materializa în formele sale infinitul și cu atât mai puțin de a-l reflecta, imaginea se diluează lăsând în urmă, ca unic artificiu, contra-imaginea a ceea ce nu este, ca unică rațiune posibilă a ceea ce este, a ceea ce a fost și a ceea ce va fi. Mai precis, ca unică rațiune de a fi a actului creator. Se scrie tocmai deoarece în mod substanțial nu există nimic de scris... iar acest nimic reiterativ și obsesiv reprezintă centrul de iradiere care va determina mereu apariția impulsului de a relua de mii de ori și în mii de feluri aceleași aspecte. Se scrie doar pentru a se afirma că nu putem spune ceea ce dorim sau am fi dorit să spunem, așa cum bine o demonstrează opera și viața lui Artaud. Scriitura literară este un fapt concret și singular care se alimentează din idei absolute și din obsesiile i-materiale sau dematerializate care, o dată ce ni se revelează, se văd și negate. Poate exista doar poemul pus în fața zidului neputinței sau al unei disperări ce nu se resemnează, după cum afirma Álvaro Mutis.

În poemul intitulat *Labirintul*, vocea poetică afirmă că acesta nu e mai mult decât o serie de “galerii drepte care se întretaie în cercuri secrete la capătul anilor.” Imaginea labirintului primește, în acest poem, noi nuanțe și dimensiuni astfel încât se abandonează linia dreaptă văzută ca esențialitate în favoarea cercului care, definit ca o realitate secretă, o transformă în enigmă sau susține, pe rând, că o diversifică și o convertește. Imediat după aceea, vocea se depersonalizează fără a nega ceea ce crede că este, dar, în egală măsură, afirmându-și propria existență în ceva (Celălalt) care nu este încă: “Știu că în umbră se află altul.” Și, în cele din urmă, recurge la moarte ca la un soi de realitate substanțială spre care totul converge sau prin care

totul se definește. Altfel spus, ca la o ieșire posibilă către / din potențialitatea dorinței și către / din obsesia infinitului. Însă mai e ceva; Borges subliniază în cadrul acestu poem că un lucru este ceea ce este, dar, în același timp, și ceea ce nu este. Labirintul se transformă, așadar, în conștiința temporală a ceea ce nu se va pierde. Fiecare formă a sa și tot ceea ce ar putea-o defini nu e decât ficțiune și artificiu. Astfel că doar el singur se poate bucura de plăcerea unei forme, dacă o reinventează în fiecare clipă. De asemenea, același joc al identităților și nonidentităților se poate aplica și la nivelul ființei umane, care este, la rândul ei, ceea ce este exact pentru că nu este. Tezeu este Minotaurul, fără a înceta să fie Tezeu, și fără ca Minotaurul să înceteze a fi el însuși. Toți ne trăim propria moarte și, fără îndoială, întotdeauna trăim (sau participăm la) o moarte ce nu se află scrisă în propria noastră soartă. Astfel că moartea se dovedește a fi aceeași pentru toți, însă, după cum bine spunea Rilke, fiecare moare de propria sa moarte, cel puțin așa ar trebui (sau trebuie?...) [...]

Paradoxul anterior : a fi ceea ce nu ești pentru a putea fi ceea ce ești (propriul destin) ne arată, tocmai prin faptul că devine recurent, că secretul operei lui Borges, la fel ca și acela al operei lui Nietzsche, rezidă în contradicție. “Iar impulsul esențial al acestei forme de a gândi (de a scrie)”, spune Blanchot, “constă în a te contrazice pe tine însuși.” Fără vreo urmă de îndoială, comentariile scurte și inspirate pe care le face Jaspers cu privire la opera lui Nietzsche pot fi aplicate și la nivelul operei literare a lui Borges, cel puțin în ceea ce privește actul de a gândi (de a scrie) și rațiunea de a fi a acestuia. Jaspers spune că impulsul care se manifestă în actul creator este suma impulsului vieții și a conștiinței că, totuși, viața și cunoașterea nu au de ce să fie considerate două lucruri complet diferite și fundamental distincte. Cunoașterea tinde să se modifice o dată cu fiecare dintre posibilitățile sale, cu scopul de a merge mai departe decât

fiecare dintre acestea și, tocmai de aceea, nu se poate limita doar la una dintre ele. De fiecare dată când în opera lui Borges simțim că Borges-naratorul a reușit să-și definească temporar obiectul dorit sau să delimiteze clar specificul unei atmosfere sau împrejurări-metaforă care aparent ni se revelează ca un absolut sau un adevăr indiscutabil, aproape instantaneu, dintr-o necesitate spre reversibilitate immanentă limbajului însuși, acest obiect sau împrejurare devine propriul său contrariu. Mai exact, naratorul face uz de o nevoie aproape biologică de a-și proiecta acțiunile în opusul lor, tocmai în acele aspecte în numele cărora ele au fost sacrificate, iar deodată ceea ce a fost sau fusese afirmat anterior va fi negat sau respins cu aceeași pasiune și cu aceeași forță a voinței cu care fusese afirmat la un moment dat, în favoarea unei alte negații. [...] Iar această funcție pare a se repeta, în reversibilitatea ei paradigmatică, la infinit. Nu există nici o posibilă sinteză sau reconciliere (cu toate că aceasta ar fi exact ceea ce se caută ca fiind preexistent actului scriiturii) nici măcar în premisa unității contrariilor, atât de frecventă și frecventată în toată literatura modernă de la Rimbaud încoace. Această mișcare constantă și infinită în stările ei desăvârșite artistic sau în cele de artificiu dezvăluie unul dintre secretele literaturii ca atare : a inventa sau a fabula o realitate pentru realitatea însăși și plecând chiar de la realitate, având permanent în vedere că orice cuvânt se alimentează cu valori absolute, deși este exact sensul absolutului cel pe care îl va nega ulterior. Borges ne dă pur și simplu o imagine falsă a labirintului pentru a putea s-o materializeze apoi ca posibilă prin intermediul particularului, obsesia imposibilă a generalului... eternității. Blanchot chiar o spune cu claritate în eseul său dedicat lui Borges și intitulat *Nesfârșirea literară, Aleph*: “Borges știe că pericolul disocierilor și distincțiilor literare nu e acela că ne-ar face să credem că lumea este cuvântul unui creator, atotputernic învăluit în mistificări ale

visătorilor, ci că ne-ar face să înțelegem sau să bănuim posibilitatea existenței unui creator impersonal străin de noi. El îi privește pe toți scriitorii ca pe unul singur, care este (sau poate fi) Carlyle, unicul Whitman, dar care nu este, până la urmă, nimeni... Literatura este, în fond, abilitatea periculoasă de a căuta realitatea printre infinite multiplicări ale imaginarului, este chiar infinitul, mai mult decât orice altceva, adică esența întregului imaginar colectiv.”

Această adevărată spaimă de infinit plăsmuită în cadrul mai larg al spaimei față de imaginea în stare să se materializeze într-o singură clipă, labirintul, care, la rândul lui, nu este altceva decât reflectarea în altă formă de a fi a eternității, este marele spectacol de măști și travestiuri pus la cale de Borges, dar, de asemenea, și marea sa decepție. Căci, dacă există o singură carte și aceasta nu are nici început și nici sfârșit, ea nu mai poate fi nici scrisă (de el însuși) pentru simplul motiv că a fost deja scrisă sau, dacă nu, în cel mai bun caz, este în curs de a fi scrisă... De aici imposibilitatea scriiturii ca unică formă de continuitate a ei însăși. Iar Borges nu va avea încotro, ci va fi nevoit să recunoască singur: labirintul nu se poate materializa. Scriitura e condamnată la această recurență infinită în toate formele ei posibile. Cocteau, de altfel, spune chiar așa : “Singura operă care are succes este aceea care eșuează.” Iar Borges, asemenea unui iluzionist sau unui mag, alege să se joace cu atenția cititorilor săi sau, dacă nu, chiar cu lipsa acesteia, până când ea însăși se transformă și devine un soi de artefact sau, alteori, o realitate inutilă, tocmai în clipa în care structura textului reușise să configureze acea iluzie fără de care artificiile ficțiunii ar fi inoperante. Finalul, unicul posibil, de altfel: realitatea nu este niciodată posibilă și, cu atât mai puțin, tangibilă dar, cu toate astea, numai ea ne este dată în această conjuncție cu entelehia eternității: infinitul, labirintul, nimicul. [...]

Obsesia care îi permite lui Borges să continue și să insiste asupra propriei nevoi de a scrie este această viziune sau imagine, în același timp apropiată și îndepărtată a labirintului. Borges însuși se simte ca făcând parte din el, mai ales atunci când labirintul acționează prin includere, dar ca autor, este atras deopotrivă, tocmai prin seninătatea pe care pare a o arbora pe deasupra sau pe dedesubtul textului, de incapacitatea de a ști cu exactitate locul pe care această imagine îl ocupă în dinamica însăși a imaginii. Iar în acest moment se ridică o întrebare inevitabilă: dacă, așa cum afirmă implicit Borges, se poate scrie doar sub imperiul iluminării aparte produsă de existența însăși a imaginii labirintului, este oare nevoie să faci parte din chiar această viziune, ca unică posibilitate de a o înțelege pornind de la o serie de structuri determinate și determinante? Apoi, este oare omul capabil să suporte această viziune haotică ce prin propria sa natură aduce atingere ideii înseși de limită, precum și formei, în înțeles larg? Și scriitorul, apelând la toate aceste subterfugii – inclusiv la depersonalizare – reușește să pătrundă în vreun fel în aceste planuri suprapuse, în toate aceste dimensiuni sau transgresiuni care se conformează doar paradoxului, dar în ce fel e de așteptat să găsească sau să ofere cititorului și posibilitatea unui drum de întoarcere, sau cea poartă de ieșire care să îi ofere șansa de a exista din nou ca individ unic, în stare să se reîntoarcă la planul formelor limitate și bine definite și, cu atât mai mult, la acel fapt concret și punctual al scriiturii, și anume poemul? Borges pare a lăsa să se prefigureze, în chiar spațiul operei sale, un număr infinit de răspunsuri la toate aceste întrebări. Fără îndoială însă, multiplicitatea însăși a viziunii sale, a acestui bine pus la punct spectacol cu măști și deghizări infinite, se condensează, în cele din urmă, într-o ecuație simplă cu trei termeni: dacă ne aflăm în interiorul labirintului, aceasta se întâmplă numai pentru că niciodată nu suntem

ceea ce suntem. Adică, în realitate, suntem și, în același timp nu suntem în interiorul acestuia, deci suntem mereu acel "altul", mai bine zis Celălalt. Și, cum, iată, ne aflăm în labirint fără a fi cu adevărat în el, este posibil să ieșim doar printr-o poartă care nu există. În mod indirect, Borges ne sugerează la tot pasul și în fiecare clipă că singura soluție pe care o avem la îndemână este aceea ca fiecare cititor să-și inventeze această poartă la fiecare lectură, altfel spus, s-o creeze. Și cum poarta nu există – deci nu e decât o pură invenție, un cuvânt, pur construct verbal – atunci nici nu mai e nevoie să ieși din labirint, căci dacă nu există o poartă, se poate spune, la fel de bine, că nici măcar nu am intrat în complicatul și înspăimântătorul labirint, și, prin urmare, nu este nevoie să ieșim de undeva... iar în concluzie, labirintul nu există. Este, la rândul lui, doar o invenție, un alt artificiu pur, o iluzie a scriiturii însăși în obsesia sa stăruitoare a infinitului, tocmai pentru a putea fi înțelesă în finitudinea și singularitatea sa : poemul. Doar ceea ce nu există este etern, iar eternitatea omului și a actului concret de a scrie depind de eternitatea inexistentului. De aceea a enigmei, a sfinxului, a oglinzii, a minotaurului. Pentru că tot ce a existat odinioară "de-acum va fi din nou propriul său deșert", după cum însuși Borges afirmă într-unul din poemele sale.

Cuprins

PREFAȚĂ Portret al poetului în oglinzi paralele.....	5
Chestiuni minime: în chip de prolog.....	15
Vol. Note marginale (1990).....	19
<i>Farmece</i>	19
<i>Suflete</i>	19
<i>Oraș (I)</i>	20
<i>Oraș (II)</i>	21
<i>Cibernetică</i>	22
<i>Dincolo de tăcere</i>	22
Vol. Lîpirea anunțurilor interzisă (1991).....	24
<i>Lîpirea anunțurilor interzisă</i>	24
<i>Teatralitate</i>	25
<i>Alterități</i>	25
<i>Ferestre</i>	26
<i>Pornografie</i>	27
<i>Parcul copiilor</i>	28
<i>Corp la corp</i>	29
Vol. Drum paralel (1993).....	31
<i>Noua academie</i>	31
<i>Masa de operație</i>	31
<i>Utopică</i>	32
<i>Poziție incomodă</i>	33
<i>Mistică</i>	34
<i>Făcut în casă</i>	35
<i>Mișcarea zero</i>	36
Vol. Antologie poetică (1993).....	38
<i>Ulei pe pânză</i>	38
<i>Rețetă culinară</i>	38
<i>Marfă</i>	38
<i>Vasul de cristal</i>	39
<i>Hai, grăbește-te !</i>	39

<i>Levitație</i>	40
<i>Șah</i>	40
Vol. Jurnal de bord (1996)	42
<i>Paradis ?</i>	42
Vol. Oglinda celuilalt (1997)	44
<i>Invitați de ultimă oră</i>	44
<i>I</i>	45
<i>II</i>	45
<i>*** (Un tremur neașteptat)</i>	46
<i>*** (În splendoarea agoniei)</i>	47
<i>Orb</i>	48
<i>Note de subsol (afiș)</i>	48
<i>Ars poetica</i>	49
<i>Zero</i>	49
<i>Miriapodul “o sută de picioare”</i>	50
<i>Senzualitate</i>	51
<i>*** (Cineva a rămas dormind)</i>	51
<i>Viețile sfinților</i>	52
<i>Piesă fără actori</i>	53
<i>Magazinul de obiecte pierdute</i>	54
<i>Puzzle</i>	54
<i>Suprafețe</i>	55
<i>Imaginar</i>	56
<i>Locuință (3)</i>	57
<i>Fotograf</i>	57
<i>X</i>	58
<i>Etajul al șaselea</i>	58
<i>Antena parabolică</i>	59
<i>Magazinul de măști</i>	59
<i>Fe(s)țiș</i>	60
<i>Metamorfoză</i>	61
Vol. Aperitive (2004)	62
<i>Apostilă</i>	62
<i>Cu mâinile pline</i>	62
<i>Faliment</i>	63
<i>Film voalat</i>	64
<i>Arhitecturi</i>	64

<i>Comică</i>	65
<i>Mesaj telefonic</i>	65
<i>Tigaia fără mâner</i>	66
<i>Sacul spart</i>	67
<i>Roman polițist</i>	67
<i>Organigramă</i>	68
<i>Trilogia greșită</i>	68
<i>Screen Saver</i>	69
<i>Concurs literar</i>	69
<i>Bebelușul lui Rosemary</i>	71
<i>Despre literatura pură</i>	71
<i>Glande mamare</i>	72
<i>Spânzuratul</i>	72
<i>Zodia Taurului</i>	73
<i>Aperitive:</i>	73
<i>Mare pacoste</i>	74
<i>Justiție poetică</i>	75
<i>Soldat ras</i>	75
<i>Degetul pe rană</i>	76
<i>Copilărire</i>	76
<i>Obiectiv greșit</i>	76
<i>Endoscopică</i>	77
<i>Oedip în Segovia</i>	78
<i>Bază pentru delict (marfă fragilă)</i>	78
<i>Tranziții sau ce-or mai fi</i>	79
<i>Nerodiada: la umbra apeductului</i>	80
<i>Autobuz</i>	80
<i>Pasagerul de alături</i>	81
<i>Bandă comică</i>	81
<i>Fundătură</i>	82
<i>Opera desăvârșită</i>	82
<i>Casa târfelor: Segovia</i>	82
<i>Cell Phone</i>	83
<i>“Inimă trădătoare”</i>	84
<i>Tăietura transversală</i>	85
<i>Factorul zero</i>	85
<i>Imagine inversată</i>	86

<i>Fabrica de înghețate</i>	86
<i>Act modificat</i>	87
<i>Carte de credit</i>	88
<i>Portița de scăpare</i>	89
Vol. Clic (2005)	90
<i>Bestiar</i>	90
<i>Istorie personală</i>	91
<i>Poticneală</i>	92
Inedite	93
<i>Grădină</i>	93
<i>Educație avansată</i>	95
<i>Casa animalelor</i>	97
ADDENDA : ESEURI	100
<i>Să scriem în limba maternă ca și când n-ar fi a noastră</i>	100
<i>Jorge Luis Borges, Elogiul umbrei sau poarta secretă ce conduce la ieșirea din labirint</i>	108